

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. X. 118

SINNSYKEHUSENES VIRKSOMHET

1942

OG OPPGAVER OVER OFFENTLIG FORPLEIDE SINNSYKE I 1942.

Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1942

UTGITT AV

STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1946

Pris kr. 1.50.

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X.

Trykt 1944.

- Nr. 70. Forsikringselskaper 1942. (*Sociétés d'assurances.*)
— 71. Norges handel 1942. (*Commerce.*)
— 72. Kommunenes gjeld m. v. 1943. (*Dette etc. des communes.*)
— 73. Veterinærvesenet 1942. (*Service vétérinaire.*)
— 74. Telegrafverket 1942—43. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 75. Norges postverk 1943. (*Statistique postale.*)
— 76. Syketrygden 1942. (*Assurance-maladie nationale.*)
— 77. Skattestatistikken 1943—44. (*Répartition d'impôts.*)
— 78. Norges industri 1942. (*Statistique industrielle.*)
— 79. Arbeidslønninger i industrien 1942. (*Salaires des ouvriers industriels.*)
— 80. Norges kommunale finanser 1940—41. (*Finances des communes.*)
— 81. Skolestatistikk 1941—42. (*Instruction publique.*)
— 82. Meieribruket i Norge 1942. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
— 83. Norges elektrisitetsverker 1937 og 1938. (*Usines d'électricité.*)
-

Rekke X.

Trykt 1945.

- Nr. 84. Forsikringselskaper 1943. (*Sociétés d'assurances.*)
— 85. Norges fiskerier 1942. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 86. Fagskolestatistikk 1941/42—43/44. (*Écoles professionnelles.*)
— 87. Norges bergverksdrift 1943. (*Mines et usines.*)
— 88. Kommunenes gjeld m. v. 1944. (*Dette etc. des communes.*)
— 89. Norges postverk 1944. (*Statistique postale.*)
— 90. Meieribruket i Norge 1943. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
— 91. Skattestatistikken 1944—45. (*Répartition d'impôts.*)
— 92. Kriminalstatistikk 1941 og 1942. (*Statistique de la criminalité pour les années 1941 et 1942.*)
— 93. Veterinærvesenet 1943. (*Service vétérinaire.*)
— 94. Telegrafverket 1943—44. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 95. Folkemengdens bevegelse 1941. (*Mouvement de la population.*)
— 96. Skolestatistikk 1942—43. (*Instruction publique.*)
— 97. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1941. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 98. Norges handel 1943. (*Commerce.*)
— 99. Jordbruksstatistikk 1939—44. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
— 100. Sinnssykeasylenes virksomhet 1941. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
-

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. X. 118.

SINNESSYKEHUSENES VIRKSOMHET

1942

OG OPPGAVER OVER OFFENTLIG FORPLEIDE SINNESSYKE I 1942.

Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1942

UTGITT AV

STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1946

For årene 1854—1871 se «Sundhetstilstanden og medisinalforholdene».
For årene 1872—1929 se «Sinnssykeasylenes virksomhet».
For årene 1930—1934 se «Sundhetstilstanden og medisinalforholdene».
(For året 1932 se også «Tidsskrift for Den norske lægeforening» nr. 17—18
for 1934.)

For årene 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940 og 1941 se «Sinnssyke-
asylenes virksomhet.»

F O R O R D

Herved fremlegges oversikten over Sinnssykehusenes virksomhet i 1942. Beretningen bygger på oppgaver sendt inn fra sinnssykehusene, fylkesmennene og de offentlige læger. Tabellene er utarbeidd på samme måte som tidligere. På grunn av krigen er denne statistikk som all annen statistikk blitt sterkt forsinket.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 8 juli 1946.

Arne Skaug.

Julie E. Backer.

Innhold.

Innledning.

	Side
1. Sinnssykehus og sykeplasser	3
2. Sinnssykehusenes belegg	4
3. Pasienter som for første gang er lagt inn i norsk sinnssykehus	8
4. Pasienter som tidligere har vært behandlet ved norsk sinnssykehus	12
5. Utskrevne pasienter	13
6. Døde	14
7. Helseforholdene	15
8. Sykebehandlingen	19
9. Utdrag av regnskapene	27
10. Tilleggsopplysninger gitt av fylkesmennene og de offentlige læger	28
Résumé en français	30

Tabeller.

Tabell 1. Sinnssykehus ved utgangen av 1942	31
» 2. Bevegelsen i belegget på sinnssykehusene og sinnssykehusenes privatpleie	32
» 3. Bevegelsen i belegget i sinnssykehusenes privatpleie	33
» 4. Overbelegget på de enkelte sinnssykehus	33
» 5. Pasienter lagt inn for første gang på norsk sinnssykehus. I. Alder ved innleggingen. II. Alder da de første symptomer viste seg	34
» 6. Pasienter lagt inn for første gang på norsk sinnssykehus delt etter sykdommens varighet ved innleggingen	35
» 7. Pasienter lagt inn for første gang på norsk sinnssykehus delt etter diagnoser og sivilstand	36
» 8. Hjemstavn for pasienter lagt inn for første gang på norsk sinnssykehus	37
» 9. Pasienter lagt inn for første gang på norsk sinnssykehus delt etter tidligere levevei	38
» 10. Direkte gjeninnlegginger	39
» 11. Overflytninger fra et sinnssykehus til et annet	40
» 12. Direkte utskrivninger og dødsfall. Deling etter utskrivningsmåte	41
» 13. Direkte utskrivninger. Deling etter sinnssykehus og etter behandlingens varighet og utfall	42
» 14. Direkte utskrivninger. Deling etter diagnoser og etter behandlingens varighet og utfall	43
» 15. Pasienter døde på sinnssykehus. Dødsårsaker og alder	44
» 16. Utdrag av regnskapene for 1941/42	46
Tilleggstabell 1. Sinnssyke forpleid med statsbidrag etter lov av $\frac{5}{6}$ 1925 og utgiftene ved forpleiningen for stat og kommune tilsammen i 1942	50
» 2. Sinnssyke forpleid med statsbidrag utenfor sinnssykehus i 1942 etter oppgaver fra de offentlige læger	51
» 3. Sinnssykeerklæringer utstedt av de offentlige læger og andre praktiserende læger i 1942	52

Table des matières.

Texte.

	Pages
1. Nombre des hospices d'aliénés et nombre des lits	3
2. Aliénés traités dans les hospices	4
3. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien	8
4. Réadmissions	12
5. Sorties	13
6. Décès	14
7. L'état sanitaire	15
8. La thérapeutique	19
9. Relevé des dépenses et des recettes des hospices	27
10. Données supplémentaires	28
Résumé en français	30

Tableaux.

Tableau 1. Hospices d'aliénés à la fin de 1942	31
» 2. Mouvement des aliénés traités dans les hospices et aliénés traités en famille sous la surveillance des hospices	32
» 3. Mouvement des aliénés traités en famille sous la surveillance des hospices	33
» 4. L'excédent sur la capacité dans les divers hospices	33
» 5. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien. I. L'âge lors de l'admission. II. L'âge dans lequel se montrèrent les premiers symptômes	34
» 6. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par la durée de la maladie lors de l'admission	35
» 7. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par diagnose et état civil	36
» 8. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par domicile	37
» 9. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par occupation antérieure	38
» 10. Réadmissions directes	39
» 11. Transferts	40
» 12. Sorties directes et décès. Répartition des sorties directes par lieu de destination	41
» 13. Sorties directes. Répartition par hospices et par durée et résultat du traitement	42
» 14. Sorties directes. Répartition par diagnoses et par durée et résultat du traitement	43
» 15. Décès dans les hospices. Causes de décès et âge des patients au décès	44
» 16. Relevé des dépenses et des recettes des hospices 1941/42	46
Annexe 1. Le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État d'après la loi du 9/6 1925 et les frais totaux de l'entretien de ces aliénés (les frais de l'État et des communes ensemble) en 1942	50
» 2. Le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État hors des hospices en 1942	51
» 3. Le nombre des personnes déclarées aliénées par les médecins publics et les praticiens en 1942	52

1. Sinnssykehus og sykeplasser.

Nombre des hospices d'aliénés et nombre des lits.

Ved utgangen av 1942 var det 23 sinnssykehus i landet med tilsammen 6 351 autoriserte sykeplasser. Staten eide 6 av sykehusene, 14 tilhørte en fylkes- eller bykommune eller flere kommuner i fellesskap og 3 var private. Opplysninger om de enkelte sinnssykehus finner en i tabell 1 i tabellavdelingen.

Tabell a gir en oversikt over veksten i tallet på sinnssykehus og sykeplasser siden 1900.

Tabell a. Sinnssykehus og sykeplasser.

Nombre des hospices et nombre des lits.

Ved utgangen av: <i>A la fin de:</i>	Sinnssykehus <i>Hospices</i>	Autoriserte plasser <i>Nombre des lits</i>		Ved utgangen av: <i>A la fin de:</i>	Sinnssykehus <i>Hospices</i>	Autoriserte plasser <i>Nombre des lits</i>	
		I alt <i>Total</i>	Pr. 10000 <i>inmb. hab.</i>			I alt <i>Total</i>	Pr. 10000 <i>inmb. hab.</i>
1900	11	1 615	7.2	1935	23	5 862	20.3
1910	17	2 858	12.0	1936	23	5 952	20.6
1920	21	3 976	15.0	1937	23	5 946	20.5
1930	23	5 625	20.0	1938	23	6 153	21.1
1931	23	5 707	20.2	1939	23	6 155	21.0
1932	23	5 726	20.1	1940	23	6 279	21.3
1933	23	5 726	20.0	1941	23	6 354	21.5
1934	23	5 832	20.3	1942	23	6 351	21.3

G a u s t a d: De to B-avdelingene har også dette år stått tomme. Av bygningsmessig forandring nevnes at reservelægeleiligheten i avd. E er ominnredet til betjeningsrom og reservelægen er flyttet inn dit hvor betjeningen tidligere bodde. Ved E g er den planlagte nye avdeling for urolige ennå ikke påbegynt. Ved R o t v o l l beslagla de tyske militære 60 mål jord av de beste jordstykkene og likeledes ble 3 kulturbeiter på ca. 150 mål beslaglagt. Hele R ø n v i k sykehus unntatt 2 nye funksjonærboliger og det meste av gårdsbruket ble beslaglagt av de tyske militære. Sykehuset har siden 1 april arbeidd under rent provisoriske forhold i Bodø idet sykehuset har hatt i bruk «Koloni-bygningen» og 2 sykestuer ved Bodø sykehus. Det har vært istand til å motta ca. 25 pasienter. Ved R e i t g j e r d e t ble det foretatt endel ominnredninger og oppussinger. Det ble innredet nye forvalter- og kassererkontorer og et lægekspedisjonskontor i tilslutning til lægekantoret, samt et fagbibliotek. En holder på med anlegg av automattelefon. Modernisering av avd. C ble fortsatt.

For å kunne motta det sterkt økte overbelegg var en nødsaget til å ta asylkirken i bruk. Derved ble det plass til ytterligere 18 pasienter. L i e r: Administrasjonsbygningen som brant i slutten av 1941 ble det besluttet å bygge opp igjen. Den er kommet under tak og innredningen er påbegynt. Uthusbygningen på forpleiningsstedet brant ned om høsten. Ø s t m a r k a ble rekvirert av tyskerne til militært bruk i mai—juni måned. Alle pasienter ble den 13 juni overført til andre sinnssykehus. For å kunne motta nye pasienter ble det opprettet et foreløpig sykehus på Bell skole i Selbu. Her ble de nødvendige ting innredet såsom bad, toalettrom og det tidligere skolekjøkken ble utvidet slik at det kunne greie belastningen. Betjeningen ble innkvartert i bygden. 7 oktober var sykehuset så godt som ferdig og det har en kapasitet på 48 pasienter, 24 mannlige og 24 kvinnelige. Det er skikket til å motta nye akutte tilfelle av sinnssyke, men bygningens konstruksjon og vannforsyning tillater ikke mottagelsen av voldsomme og skittenferdige pasienter.

2. Sinnssykehusenes belegg.

Aliénés traités dans les hospices.

Tabell 2 i tabellavdelingen viser bevegelsen i belegget på sinnssykehusene og i sinnssykehusenes privatpleie i 1942. Tabell 3 inneholder særskilt oppgave for privatpleien, og tabell 4 viser størrelsen av middelbelegget og overbelegget på de enkelte sinnssykehus. Det er som i tidligere år regnet med antall tilfelle og ikke antall personer. En person som f. eks. er lagt inn på sykehus 2 ganger i årets løp, er alltid regnet som 2 tilfelle.

Tabell b viser bevegelsen i sinnssykehusenes belegg i årene 1900—1942.

Følgende utdrag av sykehusenes beretninger viser at plassforholdene har vært dårlige ved en rekke sinnssykehus og da særlig på grunn av at Rønvik og Østmarka sykehus, samt Hammerfest pleiehjem i løpet av året ble beslaglagt av tyske myndigheter så en måtte overføre pasienter til andre sykehus.

G a u s t a d: Det ble nødvendig å motta 120 pasienter fra Rønvik og 30 fra Østmarka sykehus. En måtte derfor plasere pasientene atskillig tettere enn vanlig, og ta i bruk som sykerom birom som bad osv. Det lyktes tross dette innrykk stort sett å holde oppe den regulære innleggelse uten at det ble noe større ventetid for nye ansøkere. Sykehuset har utenom sitt vanlige distrikt måttet motta pasienter fra Nord-Norge og andre distrikter i landet. Det har vært nødvendig å skrive ut flere til privatpleie enn vanlig. Men privatpleien har det vært vanskelig med både når det gjelder å skaffe nye og beholde de gamle pleierne. Grunnen herfor er først og fremst vanskeligheten med å skaffe mat og holde beklædningen i orden, og dertil kommer at pleierne har lettere for å skaffe seg bedre inntekter på annen måte.

E g: Det har vært flere søknader enn det har vært plass for. Ventetiden har i alminnelighet vært lang. Særlig vanskelig har det vært å motta urolige pasienter for mangelen på enerom er stor.

Tabell b. Oversikt over bevegelsen i sinnssykehusenes belegg i årene 1900—1942.

Aperçu du mouvement de la population des hospices.

År Année	Innlagt for første gang på norsk sinnssykehus <i>Premières admissions</i>	Innskrivninger i alt <i>Total des admissions</i>	Behandlede tilfelle i alt <i>Total des cas traités</i>	Utskrivninger og dødsfall <i>Sorties et décès</i>	Pasienter ved årets utgang <i>Patients à la fin de l'année</i>	Antall forpleiningsdager <i>Journées d'entretien</i>	Middelbelegg <i>Moyenne quotidienne des patients traités</i>	Overbelegg i pst. av det aut. antall plasser <i>L'excédent sur la capacité en p.c.</i>
	1	2	3	4	5	6	7	8
1900	?	777	2 484	831	1 653	614 484	1 684	4
1910	769	1 138	3 817	1 012	2 805	999 493	2 738	÷4
1920	860	1 275	5 475	1 142	4 333	1 569 134	4 287	8
1930	1 157	1 765	8 301	1 644	6 657	2 307 900	6 321	12
1931	1 132	1 722	8 379	1 691	6 688	2 341 583	6 415	12
1932	1 242	1 938	8 626	1 816	6 810	2 395 464	6 546	14
1933	1 210	1 980	8 790	1 922	6 868	2 371 233	6 494	13
1934	1 272	1 975	8 843	1 887	6 956	2 377 994	6 511	12
1935	1 337	2 152	9 108	1 957	7 151	2 412 945	6 610	13
1936 ¹	1 384	2 224	9 375	2 017	7 358	2 463 724	6 733	13
1937	1 327	2 181	9 539	1 2 043	1 7 496	2 515 167	6 892	16
1938	1 439	2 359	9 854	2 181	7 674	2 555 086	7 001	16
1939	1 555	2 454	10 129	2 430	7 696	2 580 939	7 072	15
1940	1 589	2 680	10 376	2 558	7 818	2 616 736	7 171	14
1936—40 gj.snittlig	1 459	2 379	9 854	2 246	7 608	2 546 330	6 979	15
1941	1 399	2 320	10 138	2 334	7 804	2 634 636	7 220	14
1942	1 376	2 873	10 677	3 104	7 573	2 571 270	7 044	15

Anm. I rubrikkene 1—5 er sinnssykehusene og privatpleien ved sinnssykehusene betraktet under ett, mens rubrikkene 6—8 bare omfatter de egentlige sinnssykehuspasienter. *Les rubriques 1—5 comprennent patients dans les hospices et patients traités en famille sous la surveillance des hospices, tandis que les rubriques 6—8 ne comprennent que les patients dans les hospices.*

¹Tallene er rettet. *Chiffres corrigés.*

R o t v o l l: Det er mottatt pasienter fra Rønvik og Østmarka. Plassmangelen har vært stor så en har måttet avvise flere søknader.

R ø n v i k: Ved evakueringstidspunktet hadde sykehuset et belegg på 377 pasienter. Sykehuset har etter at det ble evakuert ikke kunnet motta flere enn ca. 25 pasienter under de provisoriske forhold.

R e i t g j e r d e t: I løpet av året har sykehuset hatt det største antall innleggelses det noen gang har hatt. Det har nesten vært 3 ganger så stort som et gjennomsnittså. Dette skyldes først og fremst mottakelsen av evakuerte pasienter fra Rønvik og Østmarka. Det har også vært stor sirkulasjon av sinnssyke tyske soldater; for da Østmarka ble evakuert, måtte sykehuset motta Det tyske marinelasarett for urolige pasienter. Disse ble i alminnelighet bare i kort tid, idet de ble hentet igjen så snart de var blitt rolige og kunne bli transportert videre. I det siste halvår har sykehuset fungert som alminnelig sinnssykehus og mottatt pasienter direkte, som hverken var farlige eller særlig vanskelige. Pasienter fra Nord-Norge blir også mottatt.

K r i m i n a l a s y l e t: Rømmelystne pasienter fra Reitgjerdet blir gjerne overført til asylet. Det ble innlagt 9 pasienter i året og alle fra Reitgjerdet. Det viser seg å være et godt samarbeid i gang mellom disse to sykehusene.

D i k e m a r k: Det har fortsatt vært stort overbelegg. Sykehuset har mottatt 103 pasienter fra Rønvik og Østmarka.

V e u m: Gjennom hele året har det vært overbelegg. Fra Rønvik og Østmarka ble det innlagt 40 pasienter.

B l a k s t a d: Sykehuset har kunnet motta pasienter uten ventetid. Fra Rønvik og Østmarka ble det uten vanskelighet mottatt 37 pasienter.

S a n d e r u d: Antall innlagte pasienter viser en betydelig stigning fra forrige år. Den vesentlige grunn til stigningen var overflytning av 24 pasienter fra Østmarka sykehus. For å skaffe plass til disse ble 20 kvinnelige pasienter innlagt på Løiten sykehus. Videre ble det mottatt 27 pasienter fra andre fylker for øyeblikkelig hjelp. Ingen søknad om plass er blitt avslått.

P r e s t e s e t e r: Sykehuset har hatt et langt høyere belegg enn antall autoriserte plasser. Det er sterk sammenstuing av pasienter i alle rom. 21 pasienter fra Østmarka ble mottatt.

L i e r: Asylet har nesten ikke hatt noen ventetid.

F a r e t: Overbelegget har vært så stort at det ikke går an å øke det ytterligere. Det har i året vært langt flere ansøkere enn en har kunnet skaffe plass til; men ventetiden har allikevel vært kortere enn før. Dette kom for en stor del av at Telemark fylke har leiet 30 plasser i Lierasylet. En annen årsak er at sjokkbehandlingen har økt sirkulasjonen av pasienter endel.

V a l e n: Sykehuset arbeider med et altfor stort overbelegg.

N e e v e n g å r d e n: Det har vært et ekstraordinært stort antall innleggelser som skyldes overføring av pasienter fra Hammerfest pleiehjem. Overbelegget har vært stort, men alle søknader om innleggelse har vært innvilget uten lengere ventetid enn i høyden noen dager. Pasienter utenom Bergen har hatt lengere ventetid.

R o s e n b e r g: Plassforholdene har vært slik at pasienter nordenfra også har kunnet bli mottatt uten større vanskelighet.

O p d ø l: Det har vært stort overbelegg og da særlig på kvinneavdelingen. Ventetiden har vært stor idet det har vært vanskelig å motta pasienter etter hvert som søknadene er kommet inn. Dette skyldes særlig vanskeligheten med å få satt pasientene ut i privatpleie til tross for at forpleiningsgodtgjørelsen er forhøyet fra 1 juli 1942 fra 500 kr. til 700 kr. pr. år.

Ø s t m a r k a: Ved evakueringstidspunktet hadde sykehuset et belegg på 307 pasienter. Etterat det har installert seg på Bell skole i Selbu er det istand til å motta 48 pasienter, 24 mannlige og 24 kvinnelige. Det ble i alt behandlet 52 pasienter på Bell på mindre enn 3 måneder.

D r. D e d i c h e n s p r i v a t k l i n i k k: Gjennomsnittsbelegget har i året gått opp fra 95 til 108. Vekslingen har fortsatt vært ganske stor til tross for at en i liten utstrekning har fått overført pasienter til andre sykehus.

For å få et uttrykk for pasientutvekslingen ved de forskjellige offentlige sinnssykehus, har en i tabell c satt antallet på direkte inn- og utskrivninger i

forhold til middelbelegget. Dessuten viser tabellen overbelegget i pst. av tallet på autoriserte plasser.

Som det fremgår av tabellen har pasientutvekslingen også i år steget for de fleste sykehus, dette gjelder således Gaustad, Dikemark, Veum, Faret, Valen, Neevengården, Rosenberg, Opdøl, Østmarka, Rønvik, Sanderud, Lierasylet og Reitgjerdet. Hovedårsaken er som tidligere nevnt overføringen av pasienter fra Rønvik, Østmarka og Hammerfest pleiehjem til endel av de øvrige sykehusene. For Rønvik og Østmarka med de høye prosenttallene, henholdsvis 173.2 og 122.8, er utskrivningen selvsagt den overveiende årsak. Ved de øvrige sykehusene: Dikemark, Blakstad, Dale, Opdøl, Rotvoll, Presteseter og Lierasylet har pasientutvekslingen avtatt.

Tabell c. Oversikt over pasientvekslingen og overbelegget ved de offentlige sinnssykehus i 1938—1942.

La circulation des patients et l'excédent sur la capacité dans les hospices publics.

	Direkte inn- og utskrivninger i pst. av middelbelegget <i>Admissions et sorties directes en p.c. de la moyenne quotidienne</i>				Overbelegget i pst. av aut. antall plasser <i>Pourcentage de l'excédent sur la capacité</i>			
	1939	1940	1941	1942	1939	1940	1941	1942
<i>Sinnssykehus uten privatpleie. Hospices sans traitement en familles sous la surveillance des hospices.</i>								
Gaustad	44.6	47.8	48.7	50.8	÷5.0	÷9.3	÷ 10.7	1.0
Eg	41.3	47.0	32.6	31.1	19.4	19.0	27.7	30.3
Dikemark	90.8	83.4	69.1	69.4	0.4	2.8	÷ 3.8	3.2
Veum	50.4	44.3	47.4	52.4	4.4	6.2	7.4	11.2
Blakstad	56.3	63.1	68.8	66.3	15.7	÷5.4	6.3	9.0
Faret	17.7	34.8	31.0	38.3	29.6	29.1	50.0	50.6
Kristiansands	12.6	4.2	-	-	÷7.7	÷7.7	÷ 11.5	-
Dale	44.6	61.5	55.3	47.1	13.4	17.7	16.2	17.2
Valen	84.6	62.0	67.3	69.1	29.0	30.3	33.0	31.6
Neevengården }	52.1	50.6	46.3	55.8	11.5	14.4	13.7	13.5
Rosenberg }	67.5	70.6	65.7	67.6	21.0	22.1	26.5	26.9
Opdøl	124.8	87.1	89.3	173.2	29.6	31.7	30.0	-
Østmarka								
Tils. Total	62.7	60.9	57.1	59.5	11.0	10.3	11.1	14.1
<i>Sinnssykehus med privatpleie. Hospices avec traitement en familles sous la surveillance des hospices.</i>								
Rotvoll	42.6	38.2	37.7	39.2	15.9	16.2	15.9	28.2
Rønvik	81.0	74.6	64.8	144.6	35.6	38.6	34.0	-
Sanderud	58.7	62.4	56.7	62.9	22.6	24.4	25.6	23.8
Presteseter	38.4	56.9	21.5	18.2	41.9	50.8	70.4	72.2
Lierasylet	67.3	76.9	73.6	74.2	20.3	16.8	6.1	16.0
Tils. Total	60.2	64.6	55.6	59.7	25.1	25.9	22.9	27.1
Reitgjerdet	11.3	9.3	14.7	48.7	38.5	43.0	18.8	21.9
Kriminalasylet	23.8	14.3	16.7	-	÷40.0	÷40.0	31.4	÷ 2.9

Gaustad har for første gang overbelegg. På Rotvoll har overbelegget steget sterkest fra 15.9 pst. i 1941 til 28.2 pst. i 1942. Og på flere av sykehusene som i 1941 hadde stort overbelegg har dette fortsatt gjort seg gjeldende. Presteseter har det største overbelegg, nemlig 72.2 pst. av antall autoriserte plasser. Overbelegget er dobbelt så stort ved sykehus med privatpleie som ved de andre.

I tabell 3 i tabellavdelingen finner en oppgave over sykehusenes privatpleie (familiepleie). Ved utgangen av 1942 ble 571 pasienter forpleid privat ved de 6 sykehusene som hadde privatpleie. Ved utgangen av 1941 583. Setter en disse tall i forhold til hele pasientantallet ved alle sinnssykehus, finner en at prosenten av privatforpleide var 7.5 i 1942 og 7.4 i 1941. Prosenttallet for 1942 ligger således litt høyere enn året forut, men dette skyldes at pasientantallet for samtlige sykehus er gått ned p. g. a. evakueringen av Rønvik og Østmarka, mens pasienter i privatpleie fra Rønvik har fortsatt som før.

Tabell d gir en oversikt over det prosentvise antall pasienter som ved utgangen av årene 1940—42 var bortsatt i privatpleie ved sykehus med privatpleie. For 1942 er oppgavene for Rønvik holdt utenfor. Dette sykehus hadde 93 pasienter i privatpleie av et samlet belegg på 134. Det fremgår at det prosentvise antall i privatpleie har sunket fra 1940 til 1942 unntatt for Sanderud som fikk innlagt 20 pasienter ved Løitens sykehus.

Tabell d. Pasienter i privatpleie i pst. av hele belegget ved sinnssykehus med privatpleie.

Aliénés traités en familles en pour cent du nombre total des aliénés traités dans les hospices.

Sinnssykehus	1940	1941	1942
Rotvoll	11.8	10.0	7.6
Rønvik	22.0	19.3	—
Reitgjerdet	15.3	14.0	12.7
Sanderud	19.9	19.0	21.3
Presteseter	16.2	14.7	12.8
Lierasylet	31.0	29.8	28.3
Tils. Total	22.0	20.6	19.9

Årsaken til at det relative antall pasienter i privatpleie har sunket skyldes vanskeligheter med å skaffe mat og klær og vaskemidler, men også at folk på grunn av de større inntekter er mindre interessert i å ta imot sinnssyke.

3. Pasienter som for første gang er lagt inn i norsk sinnssykehus.

Aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien.

Av de pasienter som ble lagt inn på sinnssykehus i 1942 ble 1376 lagt inn for første gang. I 1941 var det tilsvarende tall 1399. I femåret 1936—40 ble det lagt inn gjennomsnittlig 1459 pr. år (se tabell b). Av de 1376 pasienter som ble

lagt inn for første gang i 1942 var 668 eller 48.5 pst. menn og 708 eller 51.5 pst. kvinner.

I tabell 5 i tabellavdelingen har en delt de nye pasientene etter diagnose og etter I: Alder da de ble lagt inn og II: Alder da de første symptomer viste seg.

I tabell e er disse pasienter delt prosentvis på de forskjellige diagnoser i årene 1936—40 og årene 1941 og 1942. Den sykdomsformen som forekommer relativt hyppigst er schizofrenia. Men det relative antall tilfelle med denne sykdomsformen synes i de senere årene å være gått tilbake. I femårene 1936—40 utgjorde de schizofrene 44.8 pst., og i årene 1941 og 1942 henholdsvis 37.7 pst. og 35.9 pst. av alle nye pasienter.

Tabell e. Pasientene delt etter diagnoser.
Les patients répartis par diagnoses.

Diagnose <i>Diagnose</i>	1936—1940			1941				1942		
	I alt <i>Total</i>	Derav		I alt <i>Total</i>	Derav		I alt <i>Total</i>	Derav		
		M	H K F		M	H K F		M	H K F	
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	6.6	6.9	6.3	8.6	8.2	8.9	7.4	8.2	6.6	
Psychosis ex constitutione	14.3	11.0	17.4	16.4	11.4	21.0	19.1	15.4	22.6	
Psychosis manico-melancholica	9.1	7.9	10.3	9.3	7.6	10.8	10.5	6.3	14.6	
Schizophrenia	44.8	47.8	41.9	37.7	41.9	33.9	35.9	39.5	32.5	
Psychoses symptomaticae	3.3	2.2	4.4	3.9	3.0	4.6	3.4	3.0	3.8	
Psychosis epileptica	1.7	1.9	1.4	1.8	2.7	1.0	2.6	3.5	1.7	
Psychosis alcoholica	1.4	2.3	0.5	0.7	1.4	0.1	0.7	1.5	—	
Psychosis syphilogenes	4.3	6.4	2.3	4.5	6.0	3.1	3.6	4.9	2.3	
Psychosis ex involutione et senio	8.8	6.8	10.8	10.7	9.9	11.5	10.8	10.5	11.0	
Psychosis ex vitio cerebri	1.8	2.0	1.6	2.0	3.3	0.8	1.8	2.5	1.1	
Psychoses aliae et male definitae	0.9	0.8	1.0	0.8	0.6	1.1	0.4	0.5	0.4	
Non insani	3.0	4.0	2.1	3.6	4.0	3.2	3.8	4.2	3.4	
I alt. <i>Total</i>	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

De manisk-melankolske spiller relativt sett noen større rolle enn før. Det samme gjelder pasienter med konstitusjonelle psykoser. Tallet på åndssvake er også relativt steget i løpet av de siste årene.

Av tabellen ser en videre at fordelingen etter diagnose arter seg noe forskjellig blant menn og kvinner. Schizofrenia forekommer relativt hyppigere blant menn enn blant kvinner, mens det motsatte er tilfelle ved de manisk-melankolske og de konstitusjonelle psykoser.

I tabell 7 finner en pasientene delt etter en mer spesifisert diagnoseliste, men delingen på undergrupper er ufullstendig på grunn av at diagnosen fremdeles ikke er tilstrekkelig nøyaktig gitt for en rekke pasienter.

Tabell f viser pasientenes alder da de første symptomer viste seg. I 1942 var 17.8 pst. av mennene og 13.7 pst. av kvinnene blitt syke før de nådde 20-års alderen, og 42 pst. av mennene og 34 pst. av kvinnene før de fylte

Tabell h. Sykdommenes varighet ved innleggingen.
Kumulativ fordeling.

Durée de la maladie lors de l'admission. Répartition cumulative.

Diagnose <i>Diagnose</i>	Varighet under <i>Durée moins de</i>							I alt med kjent varighet <i>Durée connue total</i>
	1 år <i>an</i>	2 år <i>ans</i>	3 år <i>ans</i>	4 år <i>ans</i>	5 år <i>ans</i>	10 år <i>ans</i>	15 år <i>ans</i>	
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Psychosis ex constitutione . . .	80.1	87.1	91.7	92.9	94.2	97.5	98.3	100.0
Psychosis manico-melancholica .	84.7	91.2	94.9	96.4	97.1	97.8	97.8	100.0
Schizophrenia	55.0	64.8	74.0	79.3	82.6	89.5	93.6	100.0
Psychoses symptomaticae . . .	80.0	86.7	88.9	97.8	100.0	100.0	100.0	100.0
Psychosis alcoholica	85.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Psychosis syphilogenes	59.0	84.6	87.2	94.9	97.4	100.0	100.0	100.0
Psychosis ex involutione et senio	59.7	68.7	78.4	85.8	90.3	94.0	96.3	100.0
Psychosis ex vitio cerebri . . .	39.1	56.5	69.6	73.9	73.9	87.0	87.0	100.0

I tabell 6 i tabellavdelingen og tabell h er pasientene fordelt etter sykdommens varighet ved innleggingen. Ved sykdommens varighet forstår en tidsrommet fra siste anfalls begynnelse til innlegging. For en del pasienter har en ikke kunnet oppgi varigheten. I tabell h har en derfor bare regnet med pasienter med kjent sykdomsvarighet. Pasienter med diagnosene idiotia et psychosis ex imbecillitate og psykosis epileptica er holdt utenfor.

Blant de største gruppene viser det seg at pasienter med diagnosen psykosis manico-melancholica blir hurtigst innlagt. Av tabell h fremgår det at 85 pst. av pasientene ble lagt inn på sykehus innen det var gått ett år fra siste anfall. Det tilsvarende tall for pasienter med diagnosen psykosis ex constitutione var 80 pst. Blant schizofrene hadde sykdommen for 55 pst. vart under ett år da de ble lagt inn.

Tabellen viser videre at innen det er gått 5 år er de fleste pasienter blitt lagt inn på sykehus.

I tabell 7 finnes opplysning om pasientenes sivilstand ved innleggelsen. I 1942 var 60 pst. av mennene og 58 pst. av kvinnene ugifte. Forholdet varierer meget innenfor de enkelte diagnoser, idet sykdommens natur og den alder den opptrer i naturlig spiller en stor rolle.

I tabell 8 har en delt pasientene etter hjemstavn. Tabellen viser at 62.7 pst. av pasientene kommer fra landsbygda og 33.1 pst. fra byene. Dessuten var det 4.1 pst. utlendinger og 0.1 pst. hadde ingen eller ukjent hjemstavn.

I beretningen for 1935 er det gjort noen beregninger over sinnssykehyppheten i de enkelte fylkene, som en vil vise til.

I tabell 9 er pasientene delt etter tidligere livsstilling, men en kan vanskelig slutte noe av disse tallene før en ved neste folketelling får hele befolkningens ervervsfordeling som sammenlikningsgrunnlag.

4. Pasienter som tidligere har vært behandlet ved norsk sinnssykehus.

Réadmissions.

I 1942 ble det foretatt 2 873 innskrivninger, hvorav 1 376 var førstegangspasienter. Resten gjaldt pasienter som tidligere har vært behandlet på sinnssykehus, herav 863 direkte gjeninnlegginger og 634 overflytninger fra et sykehus til et annet. En har som tidligere regnet med tilfelle og ikke med personer. Enkelte pasienter er derfor kommet med flere ganger. (Se statistikk for 1937 side 8.)

Av 863 pasienter som ble innlagt på nytt i 1942 var 397 eller 46 pst. menn og 466 eller 54 pst. kvinner.

I tabell 10 er de direkte gjeninnleggingene fordelt etter diagnose og etter den tid som er gått siden pasienten sist ble utskrevet. I tabell i har en fordelt disse pasientene prosentvis på de viktigste diagnosene. Halvparten lider av schizofrenia, dernest kommer pasienter med psykosis manico-melancholica med 17 pst.

Tabell i. Gjeninnlagte pasienter delt etter diagnoser.

Les patients réadmis par diagnoses.

Diagnose <i>Diagnose</i>	1940				1941				1942			
	I alt <i>Total</i>	Derav		<i>Dont</i>	I alt <i>Total</i>	Derav		<i>Dont</i>	I alt <i>Total</i>	Derav		<i>Dont</i>
		M	H			K	F			M	H	
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	5.6	6.4	4.9	4.3	4.8	3.9	5.1	6.3	4.3			
Psychosis ex constitutione	13.3	10.0	16.6	15.2	8.0	21.8	14.5	9.1	18.9			
Psychosis manico-melancholica	17.9	18.6	17.1	17.3	18.1	16.6	17.3	15.9	18.5			
Schizophrenia	50.3	51.6	49.0	49.5	53.5	45.7	50.0	54.9	45.9			
Andre årsaker	12.9	13.4	12.4	13.7	15.6	12.0	13.1	13.8	12.4			
I alt. <i>Total.</i>	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0			

74 pst. av alle direkte gjeninnlegginger ble utskrevet siste gang i årene 1942—1938. 12.4 pst. i årene 1937—1932 og 13.6 pst. før 1933.

Av de tilfellene som siste gang var utskrevet i 1942 eller 1941 hadde 369 eller 42.6 pst. av alle gjeninnleggingene vært utenfor sykehus i kortere tid enn 1 år, 27.0 pst. av de tidligere sinnssykebehandlede pasienter hadde vært utenfor sykehus under 6 måneder, 15.8 pst. under 3 måneder og 6.5 pst. under 1 måned.

I tabell 11 finner en en detaljert oversikt over de forskjellige flytninger som er blitt foretatt av pasienter fra et sykehus til et annet. I 1942 har det vært flere flytninger enn noe år forut. Dette høye tall skyldes hovedsaklig som tidligere nevnt overflytning av pasienter fra Rønvik og Østmarka på grunn av at disse sykehus ble beslaglagt av de tyske militære. Fra Rønvik og Østmarka ble det således overflyttet henholdsvis 323 og 249 pasienter, tilsammen 572.

5. Utskrevne pasienter.

Sorties.

I 1942 ble det foretatt 2 015 direkte utskrivninger fra sinnssykehusene og 634 overflytninger fra et sinnssykehus til et annet. De tilsvarende tall i 1941 var 1 893 og 89 overflytninger. Overflytningene er omtalt i avsnitt 4. Dødsfall, som blir behandlet i avsnitt 6, er ikke tatt med i tallet på utskrivninger.

Av de 2 015 direkte utskrivningene var 925 eller 46 pst. menn og 1 090 eller 54 pst. kvinner. En har også her regnet med antall tilfelle, slik at pasienter som er utskrevet flere ganger i årets løp er regnet med hver gang.

I tabell 12 er de direkte utskrivningene delt etter utskrivningsmåten. Denne delingen er foretatt særskilt for de enkelte sykehus og for de forskjellige diagnoser. I de nevnte tabeller har en også delt dødsfallene etter sykehus og etter diagnoser.

Av de direkte utskrivningene ble 580 eller 28.8 pst. skrevet ut med offentlig forpleiningsbidrag etter lov av 5 juni 1925. Det tilsvarende tall for 1941 var 435 eller 23.0 pst. av de direkte utskrivninger, og i 1940 21.7 pst.

Av dem som ble skrevet ut med offentlig forpleiningsbidrag i 1942 ble 23.0 pst. skrevet ut til eget hjem eller slektninger, 57.3 pst. til andre private og 19.7 pst. til sykehus, gamlehjem o. l. De tilsvarende procenter for de som ble skrevet ut uten offentlig forpleining var: 89.1, 3.9 og 7.0. Hertil kommer 5 menn som er rømt, 3 menn og 2 kvinner med uoppgitt utskrivningsmåte, og 26 tyske menn og 2 tyske kvinner som hadde vært lagt inn ved norsk sinnssykehus under krigen.

I tabell 13 og 14 er de direkte utskrevne tilfellene delt etter varigheten av behandlingen. Med dette menes varigheten av de siste sykehusopphold. I tabell 13 er delingen etter varighet kombinert med en deling etter sykehus, og i tabell 14 med en deling etter diagnoser. I begge tabellene er dessuten gitt hvor mange tilfelle er skrevet ut som sinnssyke og som ikke sinnssyke.

Oppgavene i tabell 13 viser at ved alle sinnssykehusene har storparten av de utskrevne vært behandlet under 1 år. For alle sinnssykehus under ett var prosenten i 1942 68.6 mot 72.2 i 1941 og 75.6 i 1940.

I tabell j har en satt opp en kumulativ prosentfordeling av tilfellene etter behandlingens varighet for de forskjellige diagnoser. Av denne tabellen ser en at behandlingstiden varierer temmelig meget for de forskjellige sykdommer. De schizofrene pasienter har den lengste behandlingstid. 57 pst. av disse pasientene er blitt behandlet under 1 år og 17 pst. over 5 år. For de store gruppene psychosis ex constitutione og psychosis manico-melancholicae hadde henholdsvis 80 og 82 pst. en behandlingstid på under 1 år og 5.2 og 5.9 pst. er blitt behandlet mer enn 5 år.

Behandlingens varighet svinger betydelig fra år til år for de forskjellige diagnoser, men for alle diagnoser under ett viser tabellen at behandlingstiden er blitt kortere i de senere årene.

For 1 250 av de 2 015 direkte utskrivningene er det oppgitt at pasienten

ble utskrevet som sinnssyk og 765 eller 38 pst. ble skrevet ut som ikke sinnssyke. I 1941 var det tilsvarende prosenttall 40, i 1940 43 og i gjennomsnitt for 5-året 1936—40 34.3 pst. Det relative antall pasienter utskrevet som ikke sinnssyke er altså gått litt tilbake i krigsårene.

Tabell j. Behandlingens varighet. Kumulativ fordeling.

Durée du séjour à l'hospice. Répartition cumulative.

Diagnose <i>Diagnose</i>	Varighet under: <i>Durée moins de:</i>					
	½ år <i>an</i>	1 år <i>an</i>	1½ år <i>an</i>	2 år <i>ans</i>	5 år <i>ans</i>	10 år <i>ans</i>
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	37.9	60.6	64.4	71.2	87.9	96.2
Psychosis ex constitutione	65.8	79.6	84.8	88.2	94.8	99.0
Psychosis manico-melancholica	72.0	81.9	84.9	87.8	94.1	97.4
Schizophrenia	40.7	57.1	64.7	68.6	82.6	90.7
Psychoses symptomaticae	85.0	95.0	97.5	97.5	100.0	100.0
Psychosis epileptica	56.7	83.3	83.3	83.3	93.3	96.7
Psychosis alcoholica	38.1	71.4	76.2	81.0	90.5	95.2
Psychosis syphilogenes	50.0	67.9	76.8	82.1	87.5	94.6
Psychosis ex involutione et senio	46.7	71.0	76.6	77.6	92.5	97.2
Psychosis ex vitio cerebri	31.8	50.0	54.5	59.1	86.4	95.5
Psychoses aliae et male definitae	80.0	90.0	90.0	90.0	90.0	90.0
Non insani	89.1	98.2	98.2	98.2	100.0	100.0
I alt. <i>Total</i> 1942	52.8	68.7	74.2	77.9	88.7	94.7
» » 1941	53.9	72.2	78.8	82.2	91.7	96.6
» » 1940	57.9	75.6	82.5	85.5	93.0	96.9
» » 1936—40	48.8	68.2	76.5	80.4	90.3	95.3

6. Døde.

Décès.

I 1942 døde i løpet av året 455 av pasientene på sinnssykehusene. Av disse var 257 menn og 198 kvinner. Dødeligheten har vært større i år enn tidligere år, regnet pr. 1000 av middelbelegget døde i 1942 64.6 mot 48.7 i 1941, 51.5 i 1940 og gjennomsnittlig i femårsperioden 1936—40 46.7.

I tabell 15 er gitt en oppgave over de døde på de enkelte sinnssykehus delt etter dødsårsak og etter alder og kjønn.

Tabell k viser de viktigste dødsårsakenes betydning blant sinnssykehuspasienter.

Den hyppigste dødsårsak i 1942 var sykdom i åndedretsorganene idet 22.6 pst. av dødsfallene skyldes denne årsak. Dernest kommer tuberkulose med 18.0 pst. og sykdommer i hjerte og kretsløpsorganene med 10.8 pst.

I 1942 inntraff det 2 tilfelle av selvmord og 14 dødsfall av forgiftninger, skade eller andre ulykkeshendelser.

Tabell k. Prosentvis deling av døde på sinnssykehusene etter dødsårsaker.

Décès dans les hospices. Chiffres relatifs.

Nr.	Dødsårsak ¹ <i>Cause de décès</i>	1936—1940			1941			1942		
		I alt	M	K	I alt	M	K	I alt	M	K
3	Tuberkulose	24.3	25.3	23.3	18.5	17.3	20.1	18.0	16.0	20.7
4-5	Andre infeksjonssykdommer	2.8	2.5	3.2	3.4	4.8	1.4	5.3	6.2	4.1
9	Apopleksi, trombose og emboli i hjernen	4.9	5.1	4.6	3.7	2.4	5.6	5.5	5.8	5.1
10	Tabes dorsalis, paralysis gener. og lues cerebri	7.7	11.1	4.5	6.8	7.7	5.6	6.8	8.6	4.5
11-12	Andre organiske nervesyk- dommer	2.3	2.9	1.8	2.0	1.5	2.8	1.3	1.5	1.0
14-15	Sykdommer i hjerte- og kretsløpsorganer	10.4	9.5	11.4	10.5	9.1	12.5	10.8	11.7	9.6
16-17	Sykdommer i åndedretts- organene	18.1	16.4	19.7	22.7	25.0	19.4	22.6	21.0	24.8
18-19	Sykdommer i fordøyelses- organene	5.8	5.7	6.1	4.8	4.3	5.6	6.6	6.2	7.1
22	Kreft og andre ondartede svulster	4.7	5.0	4.5	4.8	4.8	4.9	4.8	5.1	4.5
24	Senilitet	6.4	5.4	7.5	5.7	4.8	6.9	3.8	3.5	4.0
	Øvrige årsaker	12.6	11.1	13.4	17.1	18.3	15.2	14.5	14.4	14.6
	I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

7. Helseforholdene.

L'état sanitaire.

Etter beretningen har helsetilstanden i 1942 vært gjennomgående mindre god ved Gaustad, Dikemark, Lier og Sanderud sykehus og Dr. Dedichens klinikk. Det klages over stor sykkelighet både blant pasienter og personalet som i stor utstrekning settes i forbindelse med de dårlige ernæringsforhold. På de andre sinnssykehus har etter overlægens uttalelse helsetilstanden vært ganske god.

G a u s t a d. De sykes legemlige helse har avgjort vært mindre god enn i de foregående år. Særlig har det vært påfallende mange hudinfeksjoner av enhver art: verkefingre, infiserte sår, furunkler, erysipelas, impetigo og uklare pyodermier. Foruten vanlig kirurgisk behandling har en hatt stor nytte av sulfathiazol-salve. En har fortsatt vært på vakt mot tuberkulosen med stadige undersøkelser av spesialist (assistentlæge E. Fjeld). Ved tilbakevendende rutineundersøkelser er det flere ganger konstatert basiller hos pasienter hvor en etter sykehistorien

skulle hatt grunn til å tro at sykdommen forlengst var avløpet, og hvor den i årrekke ikke har gitt noen symptomer. Den mer aktive behandling med pneumothoraks eller operasjoner har vært forsøkt i utvalgte tilfelle, snarest i den hensikt å få smittekilder uskadeliggjort; men resultatet har vært lite oppmuntrende fordi mange sinnssyke mangler den evne å kunne samarbeide med lægen under og etter behandlingen. Arbeide med BCG-vaksinasjon har fortsatt som før.

I årets løp ble det konstatert en del tilfelle av en sykdom som etter spesialisters mening måtte oppfattes som beri-beri, med ødemer diarré, hudblødninger og neuritiske smerter samt utpreget slapphet og dårlig almentilstand. Bildet utviklet seg temmelig akutt, i løpet av noen dager og første gang tilsynelatende i tilslutning til en omgangssyke av enterittisk art. Den rammet så å si utelukkende dypt sløve og på forhånd legemlig skrøpelige pasienter, og det inntraff flere dødsfall. Da en satte inn med energisk B-vitaminterapi bedret symptomene seg raskt, og de mer spredte tilfelle som siden dukket opp ble relativt lett holdt i sjakk med samme behandling. Ved spesialundersøkelser som ble satt i gang under ledelse av dr. Valentin Fürst kunne en ikke konstatere noe vitamin B-defekt i kosten og heller ikke noen alminnelig hypovitaminose hos belegget eller personalet. Ved årets utgang var en snarest kommet til den foreløpige konklusjon at den lave fettmengde i kosten har ført til økt behov for vitamin B 1, samtidig som utnyttelsen av det ble dårlig på grunn av de sløve pasientenes legemlige skrøpeligheit og eventuelt kompliserende enteritter med diarré.

Ved E g har tuberkuloseavdelingen hatt omtrent fullt belegg hele året. Ellers har helsetilstanden vært god.

R ø n v i k: Ekstraordinær sykkelighet og ulykke har ikke forekommet. Pasientenes ernæringstilstand har gjennomgående vært god, og noen utpreget mangelsykdom er ikke konstatert.

R e i t g j e r d e t: Sunnhetsstilstanden blant pasientene har vært meget god. Det har vært et par tilfelle av icterus og erysipelas, ellers ingen alvorlige sykdommer. Epidemiske sykdommer har ikke forekommet, og tross samvittighetsfulle undersøkelser er det ikke blitt oppdaget noen nye tilfelle av tuberkulose hverken hos pasientene eller betjeningen. En må oppfatte dette som et gledelig resultat av den utstrakte tuberkulin og røntgenundersøkelse som ble utført i 1941, og den etterfølgende isolasjon av de nyoppdagede og suspekete tilfelle.

K r i m i n a l a s y l e t: Sunnhetsstilstanden har vært meget god uten noen sykdom av vesentlig betydning.

D i k e m a r k: Av interkurrente sykdommer forekom det 39 tilfelle av erysipelas. En del av disse tilfelle skyldes pasienter som har tilbøyelighet til å bibringe seg selv kloringssår og skrubbsår. Samtlige tilfelle ble helbredet i løpet av noen dager ved behandling av sulfathiazol eller liknende preparater. Ellers opptrådte det forkjølelssykdommer, særlig i vinterhalvåret. Bronchopneumoni og krupøs pneumoni forekom med tilsammen 21 tilfelle. Diarré og enteritt

uten spesifikt preg opptrådte med i alt 45 tilfelle. Icterus forekom 6 ganger.

Det forekom endel fractura, hvoriblant 8 tilfelle av fractura colli femoris, men ingen av fracturaene skyldes sjokkbehandling.

V e u m s y k e h u s: Helbredstilstanden — såvel blant pasientene som funksjonærene — har vært god. En har hatt endel tilfelle av gulsot, som stort sett har forløpet bra. Som det vil sees har en hatt atskillig flere dødsfall i året enn tidligere. Det har vesentlig dreiet seg om eldre skrøpelige individer, og legemlig debile tuberkulosepasienter. Ernæringsspørsmålet har nok også muligens spilt en viss rolle i denne forbindelse, idet kosten såvel kvantitativt som kvalitativt har ligget under vår vanlige norm.

En har også hatt endel tilfelle av hevelser i underekstremitetene — med sårdannelse osv. — av noe uklar genese. En har oppfattet det som en begynnende avitaminose (beri-beri?). Hevelsene er da også forsvunnet under B-vitamin medikasjon. Antall tilfelle av impetigo-furunkler og karbunkler er også økt. Dette skyldes vel også delvis den noe defekte ernæring — med mindre motstandsevne fra organismens side.

B l a k s t a d: Sunnhetstilstanden har vært god. Av epidemiske sykdommer forekom 2 tilfelle av hepatitis.

S a n d e r u d: Sunnhetstilstanden har i 1942 vært dårligere enn noen-sinne, hvilket også fremgår av tallet på dødsfall som er dobbelt så stort som tidligere år. Særlig gjelder dette infeksjonssykdommer som pneumoni, broncho-pneumoni, lungeabscesser o. l. Av tuberkulose døde 2; men det er i løpet av året opptrådt flere nye tilfelle. Også blant personalet har det vært megen sykelighet.

P r e s t e s e t e r: Gulsotepidemien fortsatte hele 1942 blant pasienter og funksjonærer, og høsten 1942 begynte enkelte tilfelle av difteri. Denne epidemi hadde mindre omfang, og forløp uten dødsfall. Tuberkuloseavdelingen på manns-siden ligger uheldig til med hensyn til smittefare for de øvrige pasienter og for personalet. En er begynt med å Pirquet-undersøke alle nyinnlagte pasienter, og eldre pasienter undersøkes hvis det synes grunn til det. Av personalet undersøkes alle nykomne, og av det gamle alle under 30 år. Pirquet+ under 30 år sendes til gjennomlysning. Kostholdet var, i betraktning av situasjonen, meget tilfredsstillende.

L i e r: Alle krisevanskeligheter økte betydelig i løpet av 1942. Dels på grunn av stigende forsyningsvansker, dels på grunn av sterkt økt belegg. De største bekymringer skaffet matmangelen også i 1942. Såvel blant pasienter som funksjonærer har en iakttatt tildels svære vekttap, og i slutten av året også enkelte mangelsykdommer. På mannsavdelingen var sykeligheten og dødeligheten betydelig. Dødeligheten var i 1942 henimot 10 pst. (33 pasienter) og sykeligheten større enn noen gang før. Særlig hyppig var infeksjoner i form av impetigo, furunkler, abscesser o. l., endel erysipelas, tallrike gastro-enteritter, bronchopneumonier og endel tuberkulose, hvorav 14 på mannsavdelingen. Alt i alt var ca. 1/3 av mannspasientene syke i 1942. På kvinneavdelingen var

impetigo og abscesser betydelig sjeldnere, og av tuberkulose ble det oppdaget bare 3 nye tilfelle.

I slutten av året såes det mer til utpregede mangelsykdommer, særlig B-vitaminmangler. Skjørbuk har en ikke sett. Erfaringen i 1942 har bekreftet at ernærings situasjonen må ansees som ytterst alvorlig. Blant betjeningen med egen husholdning har det vært iaktatt beri-beri. Dr. Johs. Hagtvet har undersøkt endel av pasientene med henblikk på mangelsyke, og det viste seg da at en rekke pasienter hadde en tydelig hypoproteinemi og hypofosfatidemi. Det kan formentlig dels henge sammen med eggehvitefattig kost, men kanskje helst med mangel på fett.

F a r e t: Sunnhetstilstanden med hensyn til interkurrente sykdommer har gjennomgående vært god. Det opptrådte i årets løp 4 nye tilfelle av tuberkulose, hvorav 2 døde etter kort tids forløp. Man benytter seg stadig av undersøkelse hos spesialist i lungesykdommer ved mistenkelige tilfelle, og fortsetter som før med systematisk tuberkulinundersøkelse av belegget. I 1942 begynte en å BCG-vaksinere de Pirquetnegative. Alle disse ble positive og har ikke frembudt tegn til aktiv tuberkulose.

K r i s t i a n s a n d s a s y l: Sunnhetstilstanden har vært gjennomgående god, bortsett fra et tilfelle av enteritt som trosset enhver medisinsk behandling; men stoppet straks da en forsøkte med revne epler.

V a l e n: Helsen har hittil vært nokså bra såvel hos pasientene som hos personalet, uten alvorligere epidemier av noen art. Det er heller ikke tegn på åpenbare mangelsykdommer. Lunge- og annen tuberkulose har hittil ikke vist tegn til oppblussen eller spredning. Siden 18 juni 1941 BCG-vaksineres alle pasienter som ved innleggelsen viser seg å være Pirquet $\div$. Det samme gjøres med alt nyansatt personale.

N e v e n g å r d e n. Sunnhetstilstanden har vært som vanlig. Lettere forstyrrelser i mave og tarmtraktus har dog vært noe hyppigere enn tidligere. Det har vært et par tilfelle av difteri og scarlatina.

R o s e n b e r g: Sunnhetstilstanden har vært vanlig god. Det har vært en del flere tilfelle av diarré enn vanlig, men ingen av alvorlig natur. Epidemiske sykdommer har ikke forekommet.

O p d ø l: Sunnhetstilstanden har både blant pasienter og personalet vært gjennomgående god. Der har ikke forekommet epidemier av noen alvorlig art.

O s l o H o s p i t a l: Helsetilstanden var tilfredsstillende og kostholdet meget bra når en tar hensyn til de vanskelige ernæringsforhold i landet.

D r. D e d i c h e n s k l i n i k k: Såvel blant pasientene som blant personalet er opptrådt atskillig mer av interkurrente sykdommer enn i tidligere år. Allerede ved innkomsten har en rekke pasienter vist en dårlig almentilstand — ofte med tydelige tegn på mangelsykdommer. Innen belegget synes det å ha vært en tendens til øking av supurative lidelser som flegmoner, panaritsier, byller osv. Dertil to tilfelle av erysipelas og en sinusit. Av epidemiske sykdommer

har det vært 5 tilfelle av scarlatina, 3 blant pasientene og 2 blant betjeningen. 38 tilfelle av langvarige alvorlige gastroenteritter hos pasienter, og også flere av betjeningen. Det har vært atskillig mer sykdom hos personalet enn i tidligere år.

Møllendal: Til tross for den sterke innskrenkning i kostholdet har sunnhetstilstanden stort sett vært tilfredsstillende. Endel av pasientene har dog ytterligere magret av.

8. Sykebehandlingen.

La thérapeutique.

I det følgende skal en gi en del korte utdrag fra årsberetningen om de medisinske behandlingsmetoder, arbeidsvirksomheter m. m.

G a u s t a d (overlæge Ørnulf Ødegård): Sykebehandlingen har ikke undergått noen særlige forandringer siden forrige år. Som hovedmetode er brukt *cardiazolsjokket*, erstattet med acetylcholin i de tilfelle hvor krampebehandling av en eller annen grunn er kontraindicert. Elektrosjokkapparat av svensk fabrikat er under bestilling.

66.9 pst. av de mannlige og 56.0 pst. av de kvinnelige pasienter har deltatt i ett eller annet *arbeid* mot 73.9 og 64.1 pst. i det foregående år. Nedgangen henger sammen med at beleggets kvalitet er blitt meget dårligere. De pasienter som ble overført fra de nordnorske sykehus (særlig Rønvik) var for største delen utsorterte pleiepasienter som var helt arbeidsuføre. Enn videre har den økte legemlige sykkelighet tatt bort mange arbeidsdager. Men det samlede antall arbeidende pasienter er helt uforandret — den prosentvise nedgang er altså fremkommet ved at middelbelegget er økt.

M e k a n i s k e t v a n g s m i d l e r har i år som før ikke vært brukt. Spesielt er det av interesse at det ikke har voldt noen som helst vanskelighet å sløyfe tvangsmidlene hos de ikke få nordnorske pasientene som hadde det ved overføringen.

I s o l a s j o n har vært brukt i 2 608 hele dager, samt 4 197 enkelte timer. Dette betegner en betydelig øking fra forrige år. I alt har isolasjon vært anvendt overfor 59 menn og 97 kvinner, mot 36 og 58 forrige år. Økingen skyldes overflytningen av mange eneromspasienter fra Rønvik og Østmarka.

E g (overlæge T. Smith): *Cardiazolbehandling* har fortsatt med vekslende resultater. Det er nokså mange som har fått tilbakefall. Det har vært få komplikasjoner.

R o t v o l l (overlæge Konrad Aas): Behandlingen har som vanlig gjennom årene vært arbeidsterapi og anvendelse av sedative og hypnotica. Med overfylte soverom og minimum av små værelser og isolater må hypnotica gis såvel i den utstrekning den enkelte pasients tilstand tilsier, som hensynet til den ro medpasientene trenger. For øvrig er det blitt noen begrensning for så vidt man fra apoteket dessverre ikke lenger kan få nødvendige forsyninger. *Cardiazolsjokkbehandling* (pentozol) har vært fortsatt, da jo denne behandling i

hvert fall i enkelte tilfelle gir resultater. Det er behandlet 31 menn og 31 kvinner. Dels har vært gitt sammenhengende kur, dels gis leilighetsvise injeksjoner ved nye uroturer, sløvhetsraptuser, avslappet arbeidslyst, næringsvegning etc., og da som regel med gunstig virkning. Enkelte har vært underkastet flere serier av sjokk, idet behandlingen kan ha pågått helt tilbake til 1938. En av mennene har således fra og med 1939 kommet opp i 188, en annen i 129 sjokk. Den vanlige kur med 30 påhverandre følgende sjokk er ikke kommet til anvendelse hos noen menn i 1942. Hva mennene for øvrig angår, skal nevnes at 25 er oppført under schizofrenia, 4 under insania ex constitutione og 1 under manisk melankolsk psykose. Sistnevnte fikk 7 sjokk og utgikk helbredet i 1942 — lå fra april til august. Han lå her også i 1941 og fikk da 16 sjokk, bedredes, men utgikk uhelbredet. 2 menn med insania ex constitutione bedredes etter 6 sjokk og utgikk senere helbredet, og 1 etter 10 sjokk, den fjerde forble upåvirket (paranoisk type). — 11 av de schizofrene forble uforandret, en forverret, god bedring inntrådte hos 2, hos de øvrige mer eller mindre varig anstaltbedring.

Hos 2 inntrådte tp.stigning og kuren ble avsluttet. Hos en inntraff pleurit, så en måtte avbryte etter 3 sjokk. Han har for øvrig siden 1939 fått leilighetsvise sprøyter.

Av 15 schizofrene kvinner ble 11 uforandret, 2 forverret, 1 utgikk bedret og 1 oppføres anstaltbedret etter leilighetsvise injeksjoner. En enkelt tidligere behandlet med god anstaltbedring har siden sjokkbehandlingen hatt leilighetsvise spontane kramper.

Av 10 kvinner som er oppført under mekanisk-melankolsk psykose må 2 sies å holde seg uforandret, et par god bedring etter noen sprøyter. 5 er utskrevet som helbredet etter kortere sykehusopphold, med 6 til 19 sjokk.

Under insania ex constitutione er oppført 5. Alle utgikk helbredet etter 2 opptil 10 sjokk. 1 imbecil bedredes etter injeksjon. Bortsett fra kjeveluksasjoner og en annen som klaget over ryggsmarter, har en ikke hatt noen komplikasjoner.

Reitgjerdet (overlege Einar Bø): Som følge av den økte sirkulasjon og det større belegg, er cardiazolbehandlingen drevet i noe større utstrekning enn foregående år. Mange av de nye tilfelle som er innkommet direkte fra distriktene har egnet seg godt for aktiv behandling, og sykehuset har i så måte hatt flere gledelige resultater. Der har ikke forekommet noen komplikasjoner. Insulinbehandling har ikke vært benyttet i det forløpne år.

Isolasjon forekom så å si ikke, idet bare en meget impulsiv og utrygg epileptiker holdtes delvis isolert. Derimot er bruk av tvangsmidler (belter, hånd- og fotremmer) økt, samt den medikamentelle behandling av urolige pasienter på de overfylte stuer hvor det spesielt mellom de sløve impulsive har lett for å komme til håndgripeligheter. Det ble i årets løp kastret 3 pasienter samt sterilisert 4.

Som følge av at sykehuset nå har fått fast tannlæge er tannbehandling

l i n g e n økt i stor utstrekning. Alle nyinnkomne blir undersøkt i tur og orden, defocalisert og reparert. I 1942 fikk 15 pasienter innsatt protese.

A r b e i d s t e r a p i e n drives som før i størst mulig utstrekning. Selv om tilgangen på råmaterialer er sterkt begrenset, har noen klart å holde de enkelte virksomheter i gang. Særlig har skomakerverkstedet manglet råmaterialer. For å bøte på skomangelen har skomakerne (pasientene) gått i gang med å lave tøfler av kasserte tykktepper og seilduk. Disse tøfler til innbruk sparer meget på det øvrige skotøy. Garn til strømpestrikking og til veving av nødvendige håndduker, kluter osv. har man også hatt. Snekkerverkstedet, malerverkstedet, murerlaget og smien har hele året arbeidd under høytrykk, hvilket de senere anførte arbeider vitner om. Det daglige antall arbeidende pasienter er meget stort. Alle moderniserings- og vedlikeholdsarbeider på de forskjellige bygninger er utført bare av pleiere og pasienter, og dessuten har man ytt både gårdsbruket og gartneriet all den hjelp de forlangte.

K r i m i n a l a s y l e t (overlæge Egil Rian): Pasientene har i året gjennomgående vært rolige, og det viser seg at de disiplinære forhold stadig er blitt bedre, det er nå sjelden at pasientene går til voldshandlinger mot hverandre eller pleiepersonalet. I s o l a s j o n som straff brukes sjelden; man kommer best utav det med alminnelig sengeleie gjennom lengere tid.

S o v e m e d i s i n og andre narkotika brukes i liten utstrekning, remmer eller andre t v a n g s m i d l e r brukes ikke.

A r b e i d s v i r k s o m h e t e n har i dette år vært meget god, og pasientene har tildels hatt store inntekter privat. Arbeidsvirksomheten omfatter fortrinnsvis papirarbeider og husgjerning.

D i k e m a r k (overlæge Rolf Gjessing): Sykebehandlingen har i vesentlig grad vært vanskeliggjort på grunn av manglende læge- og sykepleierskehjelp og sviktende tilgang på de nødvendige medikamenter og dietkost.

I den utstrekning det har vært mulig er behandlingen fortsatt etter generellmedisinske prinsipper. Det er lagt vekt på å fjerne kroniske infeksjonsfoci, og skaffe en hensiktsmessig kost med rikelig tilførsel av sikringsstoffer i form av tran, nypepurre og ølgjær eller tilsvarende farmasøytiske preparater. Med hensyn til kosten har det ikke vært mulig å få tilstrekkelig råstoffer til den laktvegetabiliske diet, som etter de senere års erfaringer i mange tilfelle har vist seg hensiktsmessig. Såvel grønnsaker som melk har stått til disposisjon bare i begrenset mengde.

Hos periodisk katatone pasienter med nedsatt stoffskifte og kvelstoffretensjon er det instituert vanlig T h y r o x i n k u r med etterfølgende behandling med Thyreoideatabletter. Som regel vil det på denne måte etterhånden lykkes å kompensere sykdommen.

Forbruket av n a r k o t i k a har som i de foregående år vært sterkt innskrenket (jfr. sinnssykestatistikken 1939, 1940 og 1941). Det synes rasjonelt hos pasienter som på forhånd viser tegn på intoxicasjon, såvidt mulig å unngå å tilføre organ-

ismen nye toksiske stoffer, og de erfaringer som her er gjort i denne retning, må sies å være avgjort gunstige.

I n s u l i n b e h a n d l i n g har ikke vært anvendt på grunn av forbud mot bruk av insulin til sjokkterapi.

C a r d i a z o l s j o k k er anvendt hos endel pasienter med liten tendens til spontan-remisjon. I de fleste tilfelle er det oppnådd forbigående bedring. I enkelte tilfelle er det vanskelig å frigjøre seg fra den oppfatning at cardiazol-behandlingen etterfølges av en reduksjon som kan skyldes hjerneskader oppstått under kuren.

A r b e i d s v i r k s o m h e t e n er delvis blitt omlagt i de senere år, idet flere pasienter har deltatt i arbeid for gårdsbruket, dels i vanlig gårdsarbeid og dels i celluloserivning på avdelingene. Med det siste har både menn og kvinner vært beskjeftiget. Endel mannspasienter har vært opptatt med å sage ved. Både på manns- og kvinneavdelingen har flere vært beskjeftiget med husarbeid. På grunn av økte vanskeligheter med å skaffe arbeidsmaterialer er allslags tekstilarbeid blitt innskrenket.

Gjennomsnittlig har 211 menn og 209 kvinner vært beskjeftiget. I 1941 var tallene 177 og 178. Økingen skyldes dels at belegget er økt og dels at selv dypt sløvede pasienter har kunnet beskjeftiges med celluloserivning.

Bruken av *t v a n g s m i d l e r* er økt både på manns- og kvinneavdelingen. Beregnet i antall timer pr. 100 liggedager fåes i år 46.9 mot i fjor 39.5. Årsaken hertil er de vanskelige plassforhold på grunn av det økte belegg og vanskelighetene med å skaffe tilstrekkelig og øvet sykepleierskehjelp.

V e u m s y k e h u s (overlæge Bretteville-Jensen): Lægebehandlingen har vært drevet som tidligere etter de vanlige psykiatriske retningslinjer. En ser fremdeles tildels god effekt av *c a r d i a z o l b e h a n d l i n g e n*. En har også innkjøpt et elektrosjokkapparat, men dette er ennå ikke levert fra firmaet.

Arbeidet med å få alle pasientene undersøkt med hensyn til tuberkulose er fortsatt. Samtlige pasienter er nå undersøkt med Røntgengjennomlysning, Pirquet og S.R.-reaksjon. De suspekter er sendt til undersøkelse hos lunge-spesialist. Resultatet har vært forbausende bra. Det er å håpe at den nåværende vanskelige ernæringssituasjon ikke vil forandre dette forhold; men skal krisetiden bli langvarig og legemsvekten fortsatt vise synkende tendens, må en nok dessverre være forberedt på en øking i såvel t.b.c. morbiditet som mortalitet.

B l a k s t a d (overlæge Wilhelm Horneman): *S j o k k b e h a n d l i n g* med cardiazol har vært foretatt som i tidligere år med gode resultater i en rekke tilfelle. Elektrosjokkapparat er bestilt; men kan ikke leveres før våren 1943. Sjokkbehandling med acetylcholin er prøvd i noen tilfelle. Om resultatet er det for tidlig å uttale seg om.

Sykehusets *a r b e i d s v i r k s o m h e t* har vært holdt godt oppe tross stigende vanskeligheter med å skaffe materialer.

S a n d e r u d (overlæge E. Härne): Om bruk av n a r k o t i k a er intet nytt å melde, den kan nå sikkert ikke presses ytterligere ned.

T v a n g s m i d l e r. Bruken av isolasjon var i 1941 brakt ned til 9.8 dager pr. 10 000 forpleiningsdager. I 1942 er det kommet en oppgang til 11.25 dager pr. 10 000 forpleiningsdager. Selv om økingen ikke er betydelig, er det et alvorlig tegn. Også når det gjelder de mekaniske tvangsmidler er det en betydelig oppgang fra 122.5 timer til 134.5 timer pr. 10 000 forpleiningstimer. Det er sikkert flere faktorer som bidrar til denne beklagelige oppgang i bruken av tvangsmidler. Pasientbelegget må stort sett sies å være blitt dårligere, blant annet er de 24 pasienter vi mottok fra Østmarka sykehus vel så dårlige som våre dårligste pasienter. Av de 10 menn må f. eks. ikke mindre enn 4 behandles på urolig vakt-sal. Når det gjelder belter spiller også det forhold inn, at vi av hensyn til behandlingssituasjonen må være særlig strenge overfor pasienter med tendens til å rive tøy, o. l.

I n s u l i n b e h a n d l i n g e n har i 1942 vært helt innstilt på grunn av insulinsituasjonen i landet. Dette har vært så meget mer beklagelig da vi har hatt flere tilfelle som burde ha vært behandlet med insulinsjokk. Foreløpig har de fått en eller flere serier med pentozol- respektive elektrosjokk, dessverre til ingen nytte.

C a r d i a z o l s j o k k b e h a n d l i n g e n har vært fortsatt med de samme indikasjoner og i samme utstrekning som tidligere. Først i slutten av året fikk vi de 2 elektrosjokkapparater vi hadde bestilt i mars måned.

En har begynt en foreløpig gjennomgåelse av de tidligst behandlede pasienter, hvor en nå har en observasjonstid på minst 3 år. Foreløpig er materialet bare behandlet for kvinnens vedkommende. Av disse er 61 pst. utskrevet fra sykehuset. Av de gjenværende er det inntrådt anstaltbedring hos vel 1/3. Mellom de 2 grupper «utskrevne» og «gjenværende» er det en betydelig forskjell mellom sykdommens varighet før innleggelsen; for de utskrevne er denne tid gjennomsnittlig 8 1/2 måned, mens den for de gjenværende er ikke mindre enn 5 år. Dette tyder på en forskjell i hele sykdomsforløpet. Det er disse pasienter med snikende sykdomsforløp, som derfor i en årrekke har kunnet forpleies i hjemmet, som reagerer dårligst på sjokkbehandlingen, og hvor en ikke kan vente så stort resultat. En må være takknemlig for at vel 1/3 av disse kan oppnå ikke ubetydelig anstaltbedring. Av tallene fremgår også at det er en betydelig forskjell i tiden mellom sykdommens varighet før innleggelsen og varigheten før kuren — selv når det gjelder de utskrevne, gjennomsnittlig ikke mindre enn 7 1/2 mnd. Dette kommer av at vi av prinsipp sjelden eller aldri har begynt en sjokkur før etter 1 à 2 måneder etter innkomsten før vi har fått se om der inntrådte noen tendens til spontan bedring.

For de ikke utskrevnes vedkommende er denne differanse ikke mindre enn 7 år, denne gruppe består således av gamle, invetererte asylkasus. Bare 1 av disse har en sykdomsvarighet mindre enn 2 år — mens ikke mindre enn 21 pst. av de utskrevne har vært syke mer enn 2 år før kuren.

Av de utskrevne var diagnosen for 63 pst. vedkommende «schizofreni». Bare i halvparten av disse tilfellene kan en si at diagnosen var en ren prosessbettinget schizofreni, i den annen halvpart viste sykdomsbildet flere eller ferre fremmede symptomtrekk, exogene eller fra den mano-depressive formkrets. 25 pst. av de utskrevne hadde mer eller mindre rene depresjoner, bare ca. 1/4 av disse var typiske melankoliforme depresjoner.

Påfallende var den lave prosent (ca. 6 pst. av de utskrevne) av symptomatiske psykoser og tilfelle av «insania ex constitutione». Dette er vel en følge av at vi, som ovenfor nevnt, venter noen tid før vi setter igang med sjokkbehandlingen. I løpet av denne ventetid vil som regel disse tilstande bedres, slik at sjokkbehandling ikke skulle være indisert. Av de ikke utskrevne hørte ingen til denne gruppe.

S p e s i a l i s t b e h a n d l i n g e n har hovedsaklig vært drevet som tidligere år.

A r b e i d s v i r k s o m h e t e n. Som et uttrykk for den kvalitative forringelse av pasientbelegget kan også sees en nedgang på 7 pst. i arbeidsvirksomheten sammenliknet med fjoråret. En rekke arbeidende pasienter er blitt utskrevet for å få plass til demente og legemlig skrøpelige pasienter fra privatpleie og gamlehjem. Materialmangelen gjør også sitt til at det er vanskelig å skaffe mest mulig hensiktsmessig beskjeftigelse for en rekke pasienter. Børstebinderiet har nå vært ute av funksjon de siste par årene, og det begynner nå også å bli smått med garn til vevstuene, hvorav i hvert fall en foreløpig har måttet lukkes.

L a b o r a t o r i e t har stort sett vært drevet som tidligere år. Det viser seg vanskelig å få «ventestudenter». Arbeidet har derfor tidevis vært mest mulig innskrenket. Fra 1 juli 1942 fikk en ansatt en laboratoriesøster.

Våren 1942 begynte en en serie undersøkelser av resistensen overfor bakteriell infeksjon. Som ventelig var viste denne nedsatt resistens i usedvanlig høy grad. Selv langt utover sommeren viste 30 pst av de utførte prøver nedsatt resistens. Dessverre måtte serien avbrytes i slutten av august på grunn av manglende hjelp. Resultatet stemmer overens med våre kliniske erfaringer. En har aldri hatt så mange infeksjonssykdommer på sykehuset som i løpet av 1942 — ikke minst når det gjelder banale infeksjoner som verkefingre o. l.

P r e s t e s e t e r (overlæge Leif Madsen): En fortsatte med sjokkbehandling av nyinnkomne og eldre pasienter, gjennomsnittlig 10 til 12 sjokk pr. pasient og så forbigående bedring i en del tilfelle med kort sykdomsvarighet. Men ikke hos pasienter med flerårig opphold, her var ingen anstaltbedring å spore. Muligens i enkelte tilfelle kommer dette av at plassforholdene vanskeliggjør miljøforandring, nemlig overflytning til bedre avdeling under eller i umiddelbar tilslutning til kuren. Materialet tillater ingen som helst slutninger grunnet sin uensartethet og ringe størrelse.

L i e r a s y l e t (overlæge Ottar Lingjærde): Det klages over mangel på insulin og thyreoidea. I laboratoriet fortsatte en en tid undersøkelsene over binyrenes funksjon, men av mangel på arbeidshjelp måtte vi ut på høsten

foreløpig avbryte undersøkelsene. For øvrig er det ikke utført vitenskapelige undersøkelser av betydning.

Ved asyls poliklinikk merket en fremdeles en stigning i antall av krisepåvirkede sinnslidelser — betegnende nok særlig i Vestfold.

F a r e t (Telemark fylkessykehus — kst. overlæge Torger Skabo):

Man legger stor vekt på beskjeftigelsesterapien i behandlingen av de syke. Man har hatt litt vanskelighet med å skaffe materialer til dette, men stort sett har man dog kunnet drive denne behandlingsmetode som foregående år med kvinnelig håndarbeid av forskjellig slag, hvorav særlig veving og husgjerning viser seg hensiktsmessig, for øvrig snekkerarbeid, malerarbeid, børstebinding, mattefletting o. l. Andre beskjeftiges i vedgården, på gårdsbruket eller i haveanlegget.

K r i s t i a n s a n d s a s y l (overlæge T. Smith): C a r d i a z o l b e h a n d l i n g har ikke vært instituert, da kasus ikke egnet seg, og enkelte var behandlet for på Eg sykehus med dårlig resultat.

A r b e i d s v i r k s o m h e t e n har vært drevet med husarbeid, snekker- og vedarbeid, og for kvinner med søm og strikking.

V a l e n (overlæge Konrad Lunde). Foruten den vanlige medisinske, dietiske og hygieniske behandling har sykehuset fortsatt med de forskjellige sjokkbehandlinger således:

I n s u l i n s j o k k har man grunnet mangel på insulin ikke kunnet gi i 1942.

C a r d i a z o l s j o k k. I 1942 behandledes 55 nyinnlagte (ikke før i sinnsykehus behandlede pasienter) hvorav 22 menn og 33 kvinner med cardiazolsjokk. Mennene fikk fra 1 til 11 sjokk hver, i alt 192 sjokk. Kvinnene fra 1 til 16 sjokk, i alt 434 sjokk. En går som alltid før fram med stor forsiktighet, og har få og små komplikasjoner. Resultatene synes fremdeles gode. Se tidligere beretninger.

E l e k t r o s j o k k. Fra 8. juni 1942 og året ut behandlet vi 42 menn og 41 kvinner med elektroshokk. Ingen hadde fått denne behandling før. Mennene fikk fra 1 til 11 sjokk, tilsammen 207 sjokk. Kvinnene fikk fra 1 til 18 sjokk, tilsammen 486 sjokk.

Utenom regulær utløsning av sjokk (krampe) fikk atskillige pasienter tilløp (abscenser) uten krampe (støt).

Behandlingen har den fordel at man kan behandle alle for øvrig dertil egnede pasienter uansett venenes tilstand, og man er uavhengig av medikamenter (cardiazol). Den engstelse som enkelte pasienter har under cardiazolbehandlingen ved den intravenøse injeksjon uteblir. Den er likeledes billigere.

Komplikasjonene er som ved cardiazolbehandlingen og har vært små. Resultatene blir omtrent de samme.

A c e t y l c h o l i n s j o k k. Den 28. mai 1942 begynte en med acetylcholinsjokk ad modum Fiamberti. Det har sine store vanskeligheter å få fatt i

medikamentet, så en har ikke fått behandlet så mange som en hadde ønsket. Det ble behandlet 2 menn med tilsammen 13 sjokk, hvorav den ene fikk 5 og den annen 8 regulære sjokk.

Av kvinner ble behandlet 8 med 2 til 10 sjokk, tilsammen 64 sjokk.

Tilfellene — i alt 11 — er for få til å trekke avgjørende slutninger av, men en tør si at en synes å ha glede av behandlingen. Fordelen ved denne behandling er den at den kan brukes ved alle aldersgrupper, uansett blodtrykkets størrelse og enkelte sykelige tilstander som ved de krampefremkallende sjokkmidler representerer kontraindikasjoner.

Dessuten kan en fortsette med acetylcholin sjokk hvor elektro- og cardiazol-sjokkkrampene har tendens til å framkalle brudd o. l. komplikasjoner, siden acetylcholine bare bevirker bevisstløshet og ikke krampe.

Utenom sjokkbehandling med acetylcholin (intravenøs injeksjon) har man gitt acetylcholin intramuskulært uten framkalling av sjokk.

2 menn har fått tilsammen 24 injeksjoner, 12 hver. 6 kvinner har tilsammen fått 154 behandlinger med fra 10 til 66 injeksjoner hver. Hos en av disse kvinner som led av involusjonspsykose med depresjon synes behandlingen ganske vellykket.

Fysiologisk sett skulle acetylcholin, som den store parasympaticusstimulator og irritator, være et gunstig middel siden man mener at det vegetative nervesystem spiller en viss rolle i psykosens utløsning og utvikling. Det er iallfall all mulig grunn til å arbeide videre med dette medikament.

De forskjellige sjokkbehandlinger er fremdeles stående ved Valen sjukehus, og håper en med årene å kunne stille indikasjonsområdet for hvert middel skarpere etter hvert.

Bruken av isolasjon og mekaniske tvangsmidler er noenlunde som før. Man søker så godt man kan å innskrenke bruken av disse midler til det minst mulige.

N e e v e n g å r d e n (overlæge A. Dahlø): S j o k k b e h a n d l i n g e n har vært anvendt i nokså stor utstrekning. Man er helt gått over til elektro-sjokkbehandling, da denne er meget behageligere for pasienten, lettere å administrere, og har iallfall hittil gitt avgjort færre komplikasjoner i form av frakturer enn cardiazolsjokket.

Hva a r b e i d s v i r k s o m h e t e n angår har det vært mindre å gjøre da den tyske krigsmakt fremdeles legger beslag på en stor del av sykehusets jorder. Til gjengjeld har det vært mer arbeid med vedhogst.

Tilgangen av materiale til den kvinnelige håndgjerning er også knapp; men stopping og lapping krever mer arbeid enn tidligere.

R o s e n b e r g (overlæge A. Dahlø): A r b e i d s v i r k s o m h e t e n har vært drevet på vanlig vis og i samme utstrekning som tidligere. Arbeidsprosenten, ca. 30 pst., som før.

Antall i s o l a s j o n e r varierer også lite. I år er i alt 19 pasienter isolert med tilsammen 819 dager.

Opdøl (overlæge T. Bauge): I behandlingen av de syke har cardiazolbehandlingen vært fortsatt etter de samme prinsipper som de foregående år, dvs. etter forut innhentet samtykke fra de sykes pårørende. Til belysning av behandlingens resultater for så vidt angår den schizofrene psykose i begynnelsesstadiet, skal her kortelig anføres: Av samtlige til denne gruppe hørende pasienter (med sykdomsvarighet mindre enn 1 år) innkommet i de siste 4 år — nemlig 62 pasienter — er, uten spesiell utvelgelse, 24 blitt cardiazolbehandlet, 38 ikke cardiazolbehandlet.

Den behandlede gruppe viste opprinnelig 11 helbredet, 5 bedre og 8 uforandret eller forverret. Av de 11 helbredede er det inntruffet 3 tilbakefall, hvorfor gruppen nå har 8 helbredede, dvs. 33 pst.

Den ikke cardiazolhandlede gruppe viste opprinnelig 14 helbredet, 10 bedret og 14 uforandret eller forverret. Av de 14 helbredede har 2 fått recidiv, hvorfor gruppen nå har 12 helbredet, dvs. 31.6 pst.

Arbeidsevirksomheten har vært omtrent som vanlig. Gjennomsnittlig har 38 pst. av belegget vært i beskjeftigelse daglig. Mangelen på tilstrekkelige arbeidsrom er følbar, især i vinterhalvåret.

Angående bruken av tvangsmidler kan anføres at isolasjon omtrent ikke har vært i bruk. Ved kroniske urotilstander foretrekkes å ha pasientene i belte på fellessal (vaktsal).

Østmarka (overlæge G. R. Moe): Terapi drives etter samme linje som før, og ble mer omfattende idet det nå vesentlig innlegges akutte kasus.

Dr. Dedichens privatklinik (overlæge H. H. Dedichen): På grunn av det nåværende forbud mot bruk av insulin ved psykoser er insulinbehandlingen opphørt.

I sjokkbehandlingen er man gått over til elektroshokk, som brukes i samme utstrekning som pentrozolsjokkene før, og så vidt man kan se, med samme virkning som disse. Apparaturen til elektroshokkbehandlingen lar dog ennå meget tilbake å ønske. Tvangsmidler og isolasjon har vært anvendt i samme utstrekning som tidligere år.

9. Utdrag av regnskapene.

Relevé des dépenses et des recettes des hospices.

Tabell 16 er stilt opp på grunnlag av regnskapsutdrag for 1941/42 som er sendt inn fra hvert enkelt sinnssykehus. Under utgifter er ikke tatt med ekstraordinære utgifter, heller ikke forrentning og amortisasjon av anleggsmkostningene e. l. Under lønninger er oppført den totale lønn, dvs. kontantlønn + emolumentfradrag. Hva personalet betaler for emolumenter, er ført til inntekt under denne post.

Tabellen viser som tidligere stor forskjell mellom de enkelte sykehus både når det gjelder utgifter og inntekter. Lokale forhold og sykehusenes forskjellige karakter spiller stor rolle.

Nettoutgiftene pr. forpleiningsdag ved de alminnelige offentlige sinnssykehus var i 1942 lavest ved Presteseter (4.28 kr.), Blakstad (4.51 kr.), Veum (4.54 kr.) og høyest på Reitgjerdet (8.49 kr.) og Dikemark (8.21 kr.). Ellers ligger nettoutgiftene for de fleste sinnssykehus mellom 5 og 6 kr.

Matøret (utgifter til kosthold pr. bospist individ pr. dag) er på de fleste sinnssykehus omkring 1.10 kr. pr. dag. Det laveste matøret har Rotvoll sykehus med 0.94 kr. og Veum med 0.98 kr. pr. dag. Under 1.10 kr. er også matøret på Gaustad, Rønvik, Presteseter, Opdøl og Østmarka sykehus. Høyest var matøret på dr. Dedichens privatklinikk (1.91 kr.) og Kristiansands asyl (2.00 kr.). På resten av sykehusene lå matøret mellom 1.10 kr. og 1.63 kr.

I regnskapsåret 1941/42 var utgiftene ved de fleste sinnssykehus betydelig større enn de har vært før krigen.

10. Tilleggsopplysninger gitt av fylkesmennene og de offentlige læger.

Données supplémentaires.

Tilleggstabell 1 er satt opp på grunnlag av oppgaver som er hentet inn gjennom fylkesmennene, og viser hvor store utgifter staten og kommunene har hatt til forpleining av de sinnssyke i 1942 etter loven av 5. juni 1925.

Etter denne tabellen var statens og kommunenes utgifter tilsammen 17.8 million kroner mot 19.7 i 1941 og 18.1 i 1940. Statens utgifter til forpleining av hjemstavnsløse, ubemidlede sinnssyke er ikke regnet med her. Etter statsregnskapet var disse i regnskapsåret 1939/40 kr. 356 745, i 1940/41 kr. 379 606 og i 1941/42 kr. 425 904. Til flytning av ubemidlede sinnssyke ble av staten brukt et beløp på kr. 21 318 i 1939/40, kr. 20 744 i 1940/41 og kr. 26 110 i 1941/42.

Tilleggstabell 2 gir opplysninger om sinnssyke som ble forpleid med statsbidrag utenfor sinnssykehus i 1942. Disse opplysninger er gitt av de offentlige læger. Hovedtallene er i tabell 1 slått sammen med oppgavene over sinnssykehusenes belegg.

Tallet på de sinnssyke som ble forpleid utenfor sinnssykehus for forsorgsvesenets og for privat regning ved utgangen av 1942 er av de offentlige læger i medisinalberetningen anslått til henholdsvis ca. 1 031 og 574.

Tallet for sinnssyke forpleid for forsorgsvesenets regning er sikkert for lavt. Etter en særskilt telling 1. juni 1941 var ca. 1 600 forpleid for fattigvesenets regning.

Etter dette skulle tallet på sinnssyke her i landet ved utgangen av 1942 være omlag 16 000.

Tilleggstabell 3 gir tallet på utstedte sinnssykeerklæringer i hvert enkelt fylke. I alt ble i 1942 1 618 personer erklært sinnssyke mot i 1941 1 717 og i 1940 1 994.

Tabell I. Antall sinnssyke forpleid på sinnssykehus og antall sinnssyke forpleid med statsbidrag utenfor sinnssykehus.

Le nombre des aliénés traités dans les hospices et le nombre des aliénés traités partiellement à la charge de l'État hors des hospices.

Ved utgangen av året: A la fin de l'année:	På sinnssykehus <i>Dans les hospices</i>			Forpleid med statsbidrag utenfor sinnssykehus <i>Traités partiellement à la charge de l'État hors des hospices</i>			I alt Total	Derav Dont		Pr. 10 000 innb. habitants		
	I alt Total	M H	K F	I alt Total	M H	K F		M H	K F	I alt Total	M H	K F
1933	6 870	3 868	3 002	5 074	2 271	2 803	11 944	6 139	5 805	41.8	44.0	39.7
1934	6 958	3 864	3 094	5 328	2 395	2 933	12 286	6 259	6 027	42.8	44.6	41.1
1935	7 153	3 943	3 210	5 551	2 541	3 010	12 704	6 484	6 220	44.1	46.0	42.3
1936	7 357	4 042	3 315	5 807	2 680	3 127	13 164	6 722	6 442	45.5	47.4	43.6
1937	7 497	4 102	3 395	6 066	2 806	3 260	13 563	6 908	6 655	46.7	48.5	44.9
1938	7 674	4 190	3 484	6 355	2 930	3 425	14 029	7 120	6 909	48.0	49.7	46.4
1939	7 699	4 213	3 486	6 682	3 126	3 556	14 381	7 339	7 042	49.1	51.1	47.2
1940	7 818	4 236	3 582	6 575	3 083	3 492	14 393	7 319	7 074	48.9	50.6	47.2
1941	7 804	4 233	3 571	6 407	3 008	3 399	14 211	7 241	6 970	48.0	49.8	46.2
1942	7 573	4 116	3 457	6 364	2 967	3 397	13 937	7 083	6 854	46.7	48.3	45.1

Pleiehjem for sinnssyke. Det er hentet inn særskilte oppgaver fra pleiehjemmene over størrelsen av belegget og over til- og avgang i året. Oppgavene er tatt inn i tilleggstabell 2. De 9 pleiehjemmene hadde ved utgangen av 1942 et belegg på 324 pasienter. Ved utgangen av 1941 hadde hjemmene et belegg på 405 pasienter. Nedgangen skyldes evakueringen av Hammerfest pleiehjem.

Résumé.

A la fin de 1942 il y avait 23 hospices destinés au traitement des maladies mentales, dont 6 hospices nationaux, 14 hospices départementaux ou municipaux et 3 hospices privés. Le nombre total des lits disponibles dans ces hospices était de 6351 ou 2.13 par 1000 de la population totale. Les noms des hospices et leur capacité se voient du tableau 1. Le tableau a dans le texte fait voir le développement depuis 1900.

Dans les tableaux 2—4 se trouve un relevé du mouvement de la population des hospices d'aliénés en 1942. Le nombre des aliénés internés à la fin de 1942 était de 7573. Les données les plus importantes pour les années 1900, 1910, 1920 et 1930—1942 se voient du tableau b. Dans le tableau c sont rendus des renseignements sur la circulation des malades et le pourcentage de l'excédent des malades traités sur la capacité dans les différents hospices publics.

Les tableaux 5—9 font connaître la répartition des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien suivant la nature de la maladie mentale, le sexe, l'état civil, l'âge lors de l'admission, l'âge dans lequel se montrèrent les premiers symptômes, la durée de la maladie lors de l'admission, domicile et occupation antérieure. Le nombre total en 1942 était de 1376. En pour-cent de toutes les premières admissions en 1942 35.9 étaient classées dans le groupe schizophrénia, 19.1 dans celui de psychosis ex constitutione, 10.8 étaient atteints de psychosis ex involutione et senio et 10.5 de psychosis manico-melancholica. Voir aussi les tableaux f—h dans le texte.

Le tableau 10 donne une répartition par sexe, diagnose et année de sortie des réadmissions directes, c'est-à-dire réadmissions non compris les transferts. Le nombre total était de 863.

Les transferts pendant l'année sont répartis dans le tableau 11.

Toutes les sorties en 1942 s'élèvent à 3104, dont 2015 sorties directes, 634 transferts et 455 décès. En tableaux 12—14 les sorties directes sont réparties par sexe, diagnose, durée du traitement etc. Le tableau dans le texte donne une répartition cumulative d'après la durée du séjour à l'hospice. Dans le tableau 15 sont classifiés les décédés par cause de décès, âge et sexe. La cause de décès la plus fréquente dans les hospices était la tuberculose. 18.0 pour-cent des décès survenus sont dûs à cette maladie. Les maladies de l'appareil respiratoire ont enlevé 22.6 pour-cent et les maladies du cœur et de l'appareil circulatoire 12.5 pour-cent des décédés.

Du tableau 16 se voit la répartition des dépenses et des recettes des hospices au cours de l'année fiscale 1941/42.

Le tableau supplémentaire 1 renseigne sur le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État et sur les dépenses occasionnées par l'entretien de ces aliénés. Du tableau supplémentaire 2 se voit le mouvement des aliénés traités hors des hospices et dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État. Le tableau supplémentaire 3 montre le nombre des personnes déclarées aliénées pendant l'année.

En tableau 1 dans le texte le nombre total des aliénés dans les hospices et des aliénés traités partiellement à la charge de l'État hors des hospices à la fin de 1942 est calculé à 13937 ou 46.7 par 10000 habitants. A la fin de l'année le nombre des aliénés hors des hospices entretenus par l'assistance publique ou par fonds privés est calculé à environ 1600.

Tabell 1. Sinnssykehus ved utgangen av 1942.

Hospices d'aliénés à la fin de 1942.

Navn Nom	Eier Possession de	Adresse Adresse	Åpnet Ouvert	Autoriserte plasser Capacité		
				Ialt Total	M H	K F
Gaustad sykehus . . .	Staten. <i>l'État</i>	Vinderen pr. Oslo . . .	1/10-1855	600	300	300
Eg sykehus	» »	pr. Kristiansand	5/10-1881	264	147	117
Rotvoll sykehus . . .	» »	pr. Trondheim	8/1-1872 ¹	277	146	131
Rønvik sykehus . . .	» »	pr. Bodø	22/9-1902	282	150	132
Reitgjerdet sykehus .	» »	pr. Trondheim	4/4-1923	160	160	-
Kriminalasylet	» »	pr. Trondheim	1/2-1895	35	35	-
Dikemark sykehus . .	Oslo by	Asker	3/7-1905	843	345	498
Veum sykehus	Østfold fylke	Glemmen pr. Fredrik- stad	16/6-1914	340	180	160
Blakstad sykehus . .	Akershus fylke	Asker	17/11-1904	335	194	141
Sanderud sykehus . .	Hedmark fylke	Hjellum pr. Hamar . . .	1/2-1908	340	194	146
Presteseter sykehus . .	Opland fylke	Reinsvoll st. pr. Gjøvik	3/9-1913	169	91	78
Lierasylet	Buskerud og Vestfold fylker og byer	Lier	7/7-1926	608	305	303
Faret sykehus	Telemark fylke	Faret pr. Skien	21/7-1909	170	87	83
Kristiansands asyl . .	Kristiansand by	Kristiansand	1826 ²	23	11	12
Dale sjukehus	Rogaland fylke og Stav- anger by	pr. Stavanger	11/12-1913	395	205	190
Valen sjukehus	Hordaland fylke	Valen i Sunnhordland	27/10-1910	297	173	124
Neevengården sykehus	Bergen by	Bergen	14/4-1891	322	126	196
Rosenbergsinnssykeasyl	» »	»	1862 ¹	115	115	-
Opdøl sykehus	Møre og Romsdal fylke	Hjelset pr. Molde . . .	10/11-1913	260	138	122
Østmarka sykehus . .	Sør- og Nord-Trøndelag fylker og Trondheim by	pr. Trondheim	1/8-1919	230	115	115
Oslo hospitals sinnssykeasyl	Oslo hospital	Ekebergvn. 1 Oslo . . .	1777	92	-	92
Dr. Dedichens privat- klinikk	Privat	Østre Aker Landpost . .	20/9-1901	³ 114	60	54
Møllendals asyl	»	pr. Bergen	1865 ¹	80	45	35
I alt. Total				³ 6351	3322	3029

¹ Autoriseringsdato. *Date de l'autorisation.*² Eller for (usikre opplysninger). *Ou auparavant.*³ Herav 6 plasser for menn eller kvinner etter behovet. *Donts 6 lits pour hommes ou femmes selon l'exigence.*

Tabell 2. Bevegelsen i belegget på sinnssykehusene og sinnssykehusenes privatpleie.
Mouvement des aliénés traités dans les hospices et aliénés traités en familles sous la surveillance des hospices.

Asyl Hospice	Pasienter pr. 1/1 1942					Innskrivninger 1942 Admissions										Utskrivninger 1942 Sorties et décès										Pasienter pr. 31/12 1942					I alt behandlede tilfelle 1942 Cas traités au total												
						I alt		Total		Direkte Adm. dir.					Overfl. Transferts					I alt		Total		Direkte Sorties dir.										Overfl. Transferts					Døde Décès				
	I	alt	M	H	K	F	I	alt	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	I	alt	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	I	alt	M	H	K	F	I	alt	A
Gaustad	540	297	243	283	139	144	67	67	72	77	213	113	100	89	85	—	8	24	7	610	323	287	823	39	784																		
Eg	338	189	149	65	35	30	35	30	—	—	58	38	20	29	13	1	—	8	7	345	186	159	403	13	390																		
Rotvoll	348	184	164	135	65	70	29	38	36	32	101	47	54	30	42	—	—	17	12	382	202	180	483	14	469																		
Rønvik	462	241	221	69	23	46	22	46	1	—	397	192	205	24	41	165	158	3	6	134	72	62	531	—	531																		
Reitgjerdet	221	221	—	97	97	—	54	—	43	—	67	67	—	41	—	14	—	12	—	251	251	—	318	—	318																		
Kriminalasylet	28	28	—	9	9	—	—	—	9	—	4	4	—	—	—	4	—	—	—	33	33	—	37	—	37																		
Dikemark	805	360	445	433	179	254	127	196	52	58	349	134	215	101	180	3	5	30	30	889	405	484	1238	74	1164																		
Veum	362	202	160	142	73	69	50	52	23	17	129	66	63	44	52	—	—	22	11	375	209	166	504	10	494																		
Blakstad	355	204	151	155	83	72	55	59	28	13	148	78	70	66	62	—	—	12	8	362	209	153	510	17	493																		
Sanderud	526	309	217	166	78	88	66	74	12	14	159	74	85	48	77	3	—	23	8	533	313	220	692	22	670																		
Presteseter	333	185	148	45	22	23	11	12	11	11	42	20	22	12	18	1	—	7	4	336	187	149	378	17	361																		
Lierasylet	936	499	437	358	157	201	120	150	37	51	321	152	169	117	136	2	4	33	29	973	504	469	1294	59	1235																		
Faret	255	140	115	54	25	29	25	29	—	—	57	26	31	19	25	—	1	7	5	252	139	113	309	10	299																		
Kristiansands	23	11	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	11	12	23	—	23																		
Dale	463	229	234	121	62	59	62	59	—	—	120	55	65	43	54	—	—	12	11	464	236	228	584	22	562																		
Valen	390	236	154	142	70	72	70	71	—	1	147	69	78	61	68	—	—	8	10	385	237	148	532	6	526																		
Neevengården	384	155	229	180	82	98	81	96	1	2	132	57	75	38	53	6	3	13	19	432	180	252	564	11	553																		
Rosenberg	111	111	—	11	11	—	8	—	3	—	5	5	—	1	—	—	—	4	—	117	117	—	122	2	120																		
Opdøl	328	170	158	123	74	49	73	48	1	1	115	70	45	63	39	1	—	6	6	336	174	162	451	7	444																		
Østmarka	303	153	150	111	43	68	37	62	6	6	381	183	198	43	78	136	113	4	7	33	13	20	414	11	403																		
Oslo hospitals	95	—	95	31	—	31	—	21	—	10	23	—	23	—	12	—	3	—	8	103	—	103	126	9	117																		
Dedichens	102	54	48	137	72	65	71	64	1	1	130	66	64	56	55	2	1	8	8	109	60	49	239	101	138																		
Møllendal	96	55	41	6	4	2	2	—	2	2	6	4	2	—	—	—	—	4	2	96	55	41	102	—	102																		
I alt Total	7804	4233	3571	2873	1403	1470	1065	1174	338	296	3104	1520	1584	925	1090	338	296	257	198	7573	4116	3457	10677	444	10233																		

A. Forpleid for privat regning eller for forsorgsvesenets regning. *Total des malades traités entretenus par fonds privés ou par l'assistance publique.*
 B. Forpleid for offentlig regning etter lov av 5. juni 1925. *Total des malades traités entretenus pour compte publique d'après la loi du 5 juin 1925.*

Tabell 3. Bevegelsen i belegget i sinnssykehusenes privatpleie.

Mouvement des aliénés traités en famille sous la surveillance des hospices.

Sinnssykehus <i>Hospice</i>	Pasienter pr. 1/1 1942			Utsatt 1942 <i>Ad- missions</i>			Avgang 1942. <i>Sorties et décès</i>												Pasienter pr. 31/12 1942			For- pleinings- dager <i>Journées d'entretien</i>	
							I alt <i>Total</i>			Direkte <i>Sorties dir.</i>		Tilbake til sinnssyke- huset <i>Re- tournés à l'hosp.</i>		Til andre sinnssyke- hus <i>Aux autres hosp.</i>		Døde <i>Décès</i>							
	I alt	M	K	I alt	M	K	I alt	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	I alt	M	K	M	K	
Rotvoll ...	35	18	17	6	6	—	12	8	4	—	—	7	3	—	—	1	1	29	16	13	6142	5437	
Rønvik ...	89	45	44	30	12	18	26	14	12	3	5	9	6	—	—	2	1	93	43	50	16737	18605	
Reitgjerdet	31	31	—	17	17	—	16	16	—	3	—	13	—	—	—	—	—	32	32	—	11400	—	
Sanderud .	100	52	48	68	37	31	54	28	26	1	5	27	21	—	—	—	—	114	61	53	21427	19168	
Presteseter	49	24	25	14	7	7	20	7	13	—	2	7	11	—	—	—	—	43	24	19	8960	6570	
Lierasylet .	279	152	127	95	54	41	114	62	52	8	7	53	45	—	—	1	—	260	144	116	55819	44242	
I alt Total	583	322	261	230	133	97	242	135	107	15	19	116	86	—	—	4	2	571	320	251	120485	94022	

Tabell 4. Overbelegget på de enkelte sinnssykehus.¹*L'excédent sur la capacité dans les divers hospices.¹*

Sinnssykehus <i>Hospice</i>	Forpleiningsdager <i>Journées d'entretien</i>					Middelbelegg <i>Moyenne quotidienne</i>				Autoriserte plasser <i>Capacité</i>				Overbelegg <i>L'excédent sur la capacité</i>					
	I alt <i>Total</i>	M	H	K	F	I alt <i>Total</i>	M	H	K	F	I alt <i>Total</i>	M	H	K	F	I alt <i>Total</i>	M	H	K
Gaustad	221 158	118 637	102 521	606	325	281	600	300	300	6	25	÷	19						
Eg	125 432	69 200	56 232	344	190	154	264	147	117	80	43	37							
Rotvoll	129 743	67 657	62 086	355	185	170	277	146	131	78	39	39							
Rønvik ²	33 688	19 505	14 183	92	53	39	282	150	132	—	—	—							
Reitgjerdet	71 031	71 031	—	195	195	—	160	160	—	35	35	—							
Kriminalasylet	12 347	12 347	—	34	34	—	35	35	—	÷	1	÷	—						
Dikemark	317 527	142 656	174 871	870	391	479	843	345	498	27	46	÷	19						
Veum	137 834	76 323	61 511	378	209	169	340	180	160	38	29	9							
Blakstad	133 403	77 099	56 304	365	211	154	335	194	141	30	17	13							
Sanderud	153 718	92 654	61 064	421	254	167	340	194	146	81	60	21							
Presteseter	106 114	59 724	46 390	291	164	127	169	91	78	122	73	49							
Lierasylet	257 172	131 584	125 588	705	361	344	608	305	303	97	56	41							
Faret	93 370	51 888	41 482	256	142	114	170	87	83	86	55	31							
Kristiansands	8 395	4 015	4 380	23	11	12	23	11	12	—	—	—							
Dale	168 912	84 877	84 035	463	233	230	395	205	190	68	28	40							
Valen	142 842	86 570	56 272	391	237	154	297	173	124	94	64	30							
Neevengården	140 736	57 850	82 886	385	158	227	322	126	196	63	32	31							
Rosenberg	40 473	40 473	—	111	111	—	115	115	—	÷	4	÷	4						
Opdøl	120 596	63 224	57 372	330	173	157	260	138	122	70	35	35							
Østmarka ³	46 346	23 167	23 179	127	63	64	230	115	115	—	—	—							
Oslo hospitals	36 130	—	36 130	99	—	99	92	—	92	÷	7	÷	7						
Dedichens	39 467	21 602	17 865	108	59	49	114	60	54	÷	6	÷	5						
Møllendal	34 836	19 915	14 921	95	54	41	80	45	35	15	9	6							
I alt Total ..	2 571 270	1 391 998	1 179 272	7 044	3 813	3 231	6 351	3 322	3 029	972	640	332							

¹ Sinnssykehusenes privatpleie unntatt. *Non compris aliénés traités en famille.*² Pasientene ble utskrevet 1. april p. g. a. tysk beslagleggelse av sykehuset.

Les patients reçurent un certificat de sortie le 1. avril à cause de la saisie de l'hôpital par les allemands.

³ —>— 13. juni —>— —>—
—>— le 13. juin —>— —>—

Tabell 5. Pasienter lagt inn for første gang på norsk sinnssykehus.

Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien.

I. Alder ved innleggingen. *L'âge lors de l'admission.*

Diagnose	I alt Total	Derav Donl		—14 år 14 ans		15—19 år ans		20—24 år ans		25—29 år ans		30—34 år ans		35—39 år ans		40—44 år ans		45—49 år ans		50—59 år ans		60—69 år ans		70—79 år ans		80 år + 80ans+		Ukjent Inconnu	
		M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
		Idiotia et psychosis ex imbecillitate	102	55	47	2	—	10	13	13	7	11	5	1	4	3	3	4	6	4	2	5	5	2	2	—	—	—	—
Psychosis ex constitutione	263	103	160	2	1	12	10	11	20	12	24	15	16	12	17	15	23	7	15	9	28	6	3	—	3	—	—	2	—
Psychosis manico-melancholica	145	42	103	—	—	2	8	2	8	3	6	4	7	3	12	3	9	6	6	13	28	6	15	—	4	—	—	—	
Schizophrenia	494	264	230	3	1	32	26	59	27	55	35	39	23	24	26	13	29	12	26	17	25	3	10	4	1	—	3	1	
Psychoses symptomaticae	47	20	27	—	1	2	1	3	5	—	4	2	2	1	4	1	2	1	3	7	3	3	2	—	—	—	—	—	
Psychosis epileptica	35	23	12	—	1	3	—	4	1	1	2	5	2	3	5	1	1	4	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	
Psychosis alcoholica	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	2	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	
Psychosis syphilogenes	49	33	16	—	—	—	—	1	—	1	2	4	—	6	2	8	6	6	3	3	3	4	—	—	—	—	—	—	
Psychosis ex involutione et senio	148	70	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2	1	6	34	32	24	22	11	13	—	—
Psychosis ex vitio cerebri	25	17	8	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	1	3	—	4	2	2	1	5	1	—	1	—	1	—	—
Psychoses aliae et male definitae	6	3	3	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Non insani	52	28	24	—	1	6	2	—	1	2	3	4	2	4	8	5	1	3	2	4	1	—	3	—	—	—	—	—	—
I alt. Total	1 376	668	708	7	5	67	61	95	70	86	82	77	57	58	78	54	79	50	61	65	101	64	68	29	31	11	14	5	1

II. Alder da de første symptomer viste seg. *L'âge dans lequel se montrèrent les premiers symptômes.*

Idiotia et psychosis ex imbecillitate	102	55	47	23	11	8	12	12	4	—	2	—	3	—	—	4	3	—	2	3	2	—	2	—	—	—	—	—	5	6
Psychosis ex constitutione	263	103	160	3	1	13	12	9	20	16	24	14	18	10	18	12	21	8	8	6	18	4	3	—	—	—	—	8	17	
Psychosis manico-melancholica	145	42	103	—	1	2	12	6	8	2	7	5	7	6	13	2	6	3	7	9	21	4	12	—	4	—	—	3	5	
Schizophrenia	494	264	230	9	4	41	36	67	33	39	32	26	29	21	22	9	16	3	13	4	12	—	2	—	—	—	42	31		
Psychoses symptomaticae	47	20	27	—	1	2	2	3	4	1	4	2	1	—	4	1	—	2	4	8	2	1	2	—	—	—	—	—	3	
Psychosis epileptica	35	23	12	4	—	6	2	3	1	2	1	2	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	
Psychosis alcoholica	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	
Psychosis syphilogenes	49	33	16	—	—	1	—	—	1	—	1	2	—	7	4	5	5	5	2	3	1	1	—	—	—	—	—	9	2	
Psychosis ex involutione et senio	148	70	78	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	3	3	11	32	26	20	19	7	6	8	7	
Psychosis ex vitio cerebri	25	17	8	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	3	—	1	2	2	1	5	1	—	1	—	—	2	1		
Psychoses aliae et male definitae	6	3	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Non insani	52	28	24	—	—	2	—	—	1	—	1	5	1	2	2	1	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	17	16	
I alt. Total	1 376	668	708	41	19	78	78	102	73	60	72	57	61	47	66	39	57	26	41	42	68	47	49	20	24	7	6	102	94	

Tabell 6. Pasienter lagt inn for første gang på norsk sinnssykehus delt etter sykdommens varighet ved innleggningen.

Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par la durée de la maladie lors de l'admission.

	I alt Total		Varighet i hele år <i>Années entières de durée</i>																Ukjent ¹ Inconnu		
			0		1		2		3		4		5—9		10—14		15 +				
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	
Sinnssykehus																					
<i>Hospice</i>																					
Gaustad	47	41	26	28	5	5	6	4	1	—	2	2	3	1	—	—	—	—	4	1	
Eg	18	20	13	12	2	—	—	2	1	—	—	—	—	3	—	—	—	3	2	—	
Rotvoll	17	19	8	18	3	—	3	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	
Rønvik	13	40	10	27	1	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	1	8	
Reitgjerdet	41	—	10	—	4	—	1	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	5	—	15	
Kriminalasylet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Dikemark	72	89	28	40	8	8	11	4	5	8	2	4	3	4	1	4	2	3	12	14	
Veum	41	32	28	26	3	2	3	—	1	—	1	—	—	—	—	1	4	—	1	3	
Blakstad	35	32	21	21	4	3	2	5	2	1	1	—	—	—	1	—	—	—	4	2	
Sanderud	35	50	12	28	2	6	—	2	3	—	2	1	—	5	3	4	7	4	6	0	
Presteseter	5	5	4	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	
Lierasylet	71	96	39	59	1	2	2	3	1	3	2	—	2	4	1	—	2	2	21	23	
Faret	14	17	9	10	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	2	5	
Kristiansands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Dale	38	30	12	16	3	3	—	2	3	—	1	—	3	2	1	—	6	1	9	6	
Valen	43	50	24	32	4	4	3	1	1	2	—	1	3	1	—	2	7	6	1	1	
Neevengården	59	63	25	23	3	3	3	2	—	—	—	—	4	4	—	—	—	4	24	27	
Rosenberg	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	
Opdøl	40	26	11	10	4	1	5	7	2	—	3	2	4	1	1	—	6	3	4	2	
Ostmarka	19	36	13	24	2	6	—	2	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	4	—	
Oslo hospitals	—	15	—	7	—	1	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	
Dedichens	53	47	30	36	9	2	5	1	4	—	—	—	—	2	—	1	2	3	3	2	
Møllendal	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	
I alt Total	668	708	323	420	58	48	45	41	28	17	16	12	28	29	11	13	44	34	115	94	

Diagnose																				
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	17	21	3	3	5	5	—	—	1	—	4	2	1	1	20	10	4	5		
Psychosis ex constitu- tione	71	122	9	8	5	6	1	2	2	1	4	4	—	2	3	1	8	14		
Psychosis manico- melancholica	28	88	4	5	4	1	1	1	1	—	—	1	—	—	1	2	3	5		
Schizophrenia	123	108	22	19	20	19	15	7	7	7	14	15	8	9	11	16	44	30		
Psychoses symptoma- ticae	13	23	1	2	1	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Psychosis epileptica	5	4	2	1	1	—	—	—	1	—	3	1	—	—	5	1	5	5		
Psychosis alcoholica	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	
Psychosis syphilogenes	14	9	8	2	—	1	2	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	8	2	
Psychosis ex involu- tione et senio	41	39	5	7	5	8	5	5	3	3	1	4	2	1	1	4	7	7		
Psychosis ex vitio cerebri	5	4	3	1	3	—	—	1	—	—	1	2	—	—	3	—	2	—		
Psychosis aliae et male definitae	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	
Non insani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	24	

¹ I denne rubrikk er også tatt med de ikke sinnssyke. *Non-aliénés y inclus.*

Tabell 7. Pasienter lagt inn for første gang på norsk sinnssykehus delt etter diagnoser og sivilstand.

Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par diagnose et état civil.

Diagnose	I alt Total	Derav Dont				Ugifte Célibataires				Gifte Mariés				Enkemann og enker Veufs et veuves				Fraskilte og separerte Divorcés et séparés				
		M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	102		55		47	50		39		5		8		—		—		—		—		—
herav ¹ dont: Kryptogenetiske	25		12		13	10		11		2		2		—		—		—		—		—
Med grovere hjerneskader	—		—		—	—		—		—		—		—		—		—		—		—
Kretiner og mongoloide	—		—		—	—		—		—		—		—		—		—		—		—
Psychosis ex constitutione	263	²	103		160	51		75		43		74		5		7		1		4		—
herav ¹ dont: Paranoiske	24		12		12	6		4		4		5		1		3		1		—		—
Depressive	68		25		43	14		21		9		20		2		2		—		—		—
Hysteriforme	46		14		32	8		17		5		13		1		1		—		—		1
Psychosis manico-melancholica	145		42		103	13		44		27		51		2		7		—		—		1
herav ¹ dont: Melankoli	41		11		30	2		13		9		16		—		1		—		—		—
Mani og sirkulære former	20		3		17	2		13		1		4		—		—		—		—		—
Konstitusjonell oppstemthet resp. depresjon	5		2		3	—		2		2		1		—		—		—		—		—
Schizophrenia	494	³	264	⁴	230	220		185		36		30		2		8		—		—		6
Psychoses symptomatacae	47		20		27	9		12		9		13		1		2		1		—		—
herav ¹ dont: Ved infeksjoner	12		4		8	2		5		2		2		—		1		—		—		—
Ved intoksikasjoner	4		2		2	—		—		—		2		1		—		—		—		—
Ved endokrine forstyrrelser	5		2		3	—		2		2		1		—		—		—		—		—
Ved almensykdommer	9		6		3	4		2		2		1		—		—		—		—		—
Psychosis epileptica	35		23		12	20		12		3		—		—		—		—		—		—
Psychosis alcoholica	10		10		—	2		—		3		—		1		—		—		—		4
Psychosis syphilogenes	48		32		16	6		4		23		9		—		2		—		—		3
Psychosis ex involutione et senio	148	⁴	70		78	16		26		38		28		14		24		1		—		—
herav ¹ dont: Vasculære former	43		22		21	5		12		9		4		7		5		1		—		—
Parenchymatøse former	15		6		9	1		2		4		2		1		5		—		—		—
Psychosis ex vitio cerebri	25		17		8	5		4		11		3		1		—		—		—		1
herav ¹ dont: Encefalittiske	9		4		5	3		3		1		1		—		—		—		—		1
Traumatiske	1		1		—	—		—		—		—		1		—		—		—		—
Andre	6		5		1	—		1		5		—		—		—		—		—		—
Psychoses aliae et male definitae	6	⁴	3		3	1		2		1		—		—		1		—		—		—
Non insani	53	⁴	29	⁴	24	11		9		15		13		—		1		—		—		—
herav ¹ dont: Psychopatia	7		5		3	2		—		3		2		—		—		—		—		—
Observatio	13		10		3	5		3		4		—		—		—		—		—		1
Neurosis	9		—		9	—		3		—		6		—		—		—		—		—
Narkomania	9		6		3	1		1		5		2		—		—		—		—		—
Imbecillitas	—		—		—	—		—		—		—		—		—		—		—		—
Andre	1		1		—	—		—		1		—		—		—		—		—		—
I alt . Total	1 376		668		708	404		412		214		229		26		52		12		13		—

¹ For flere pasienter er diagnosen ikke nærmere oppgitt. *Ce groupement ne comprend pas tous les patients.* ² Herav 3 med uoppgitt sivilstand. *Pour 3 patients l'état civil est inconnu.* ³ Herav 6 med uoppgitt sivilstand. *Pour 6 patients l'état civil est inc.* ⁴ Herav 1 med uoppgitt sivilstand. *Pour 1 patient l'état civil est inc.*

Tabell 9. Pasienter lagt inn for første gang på norsk sinnssykehus delt etter tidligere levevei.

Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par occupation antérieure.

Livsstilling <i>Profession</i>	I alt <i>Total</i>	Derav <i>Dont</i>				Personer med egen livsstilling <i>Personnes exerçant une profession</i>				Forsorgede <i>Personnes soutenues</i>						
		K		F		K		F		Hu- struer <i>Épou- ses</i>	Barn under 15 år <i>En- jants au-des- sous de 15 ans</i>			Andre familie- med- lemmer <i>Autres membres de famille</i>		
		M	H	K	F	M	H	K	F		K	F	M	H	K	F
1. Jord-, skog- og hagebrukere	192	102	90	63	2	53	—	—	39	35						
2. Husmenn o. a. arbeidere ved jord-, skog- og hagebruk . . .	74	58	16	57	9	5	—	—	1	2						
3. Fiskere og fangstmenn . . .	65	39	26	37	1	18	1	—	1	7						
4. Selvstendige næringsdrivende .	58	24	34	21	10	19	—	—	3	5						
5. Håndverkere	98	45	53	41	11	28	—	—	4	14						
6. Industri- og anleggsarbeidere	238	144	94	133	23	61	4	1	7	9						
7. Sjøfart: skipsførere, stymenn, maskinister o. l.	25	13	12	13	—	9	—	1	—	2						
8. Sjøfart: matroser, fyrbotere o. l.	30	23	7	23	2	4	—	—	—	1						
9. Alm. landtransp.: arb. ved post, telegraf, telef., jernbane etc. .	63	36	27	34	4	20	1	1	1	2						
10. Andre arb. (ikke ved jordbruk, hotell og kafédrift)	48	24	24	23	17	6	—	—	1	1						
11. Høyere private funksjonærer .	2	—	2	—	1	1	—	—	—	—						
12. Lavere private funksjonærer .	78	34	44	31	32	10	—	—	3	2						
13. Høyere offentlige funksjonærer	3	1	2	1	—	2	—	—	—	—						
14. Lavere offentlige funksjonærer	17	10	7	9	1	6	—	—	1	—						
15. Advokater, leger, arkitekter, ingeniører, lærere ved univers. og høyere skoler etc.	37	18	19	16	1	14	1	—	1	4						
16. Lærere ved folkeskolen	18	3	15	2	11	3	—	—	1	1						
17. Kunstnere, journalister o. l. .	6	4	2	3	1	1	—	—	1	—						
18. Annen immateriell virksomhet	5	3	2	2	1	1	—	—	1	—						
19. Jordmødre, sykepleiersker o. l.	9	1	8	1	7	1	—	—	—	—						
20. Huslig arbeid, arbeidere ved hotell- og kafédrift	146	5	141	5	138	2	—	1	—	—						
21. Formuesinntekt, pensjon . . .	15	3	12	3	8	3	—	—	—	1						
22. Skoleelever, studenter o. l. . .	15	9	6	8	6	—	—	—	1	—						
23. Offentlig og veldedig forsørgede	28	12	16	11	16	—	—	—	1	—						
24. Løsgjengere uten normalt erverv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
25. Livsstilling uoppgitt eller utilstrekkelig angitt	106	¹ 57	² 49	¹ 53	² 23	10	—	1	4	15						
I alt <i>Total</i>	1 376	668	708	590	323	277	7	5	71	101						

1, 2. *Agriculture, horticulture et exploitation des forêts.* 3. *Pêche maritime, pêche à la baleine.* 4. *Industriels et commerçants indépendants.* 5. *Artisans.* 6. *Ouvriers industriels.* 7, 8. *Navigation.* 9. *Transport par terre.* 10. *Autres ouvrieres.* 11.—14. *Fonctionnaires.* 15. *Professions libérales.* 16. *Instituteurs.* 17. *Artistes etc.* 18. *Autres professions libérales.* 19. *Sages-femmes, infirmières, etc.* 20. *Travail domestique.* 21. *Personnes vivant de leurs revenus.* 22. *Ecoliers, étudiants etc.* 23. *Personnes soutenues par l'assistance publique et privée.* 24. *Personnes sans travail fixe.* 25. *Inconnu.*

¹ Herav 32 tyske soldater. *Y compris 32 soldats allemands.* ² Herav 2 tyske kvinner. *Y compris 2 femmes allemandes.*

Tabell 10. Direkte gjennlegginger. Réadmissions directes.

I. Alle pasienter delt etter siste utskrivningsår. *Tous les patients répartis par année de sortie.*

Diagnose	I alt Total	Derav Dont		Utskrevet siste gang. <i>Sortis la dernière fois.</i>																									
				1942		1941		1940		1939		1938		1937		1936		1935		1934		1933		1932 og for		Ukjent Inconnu			
		M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	45	25	20	8	2	2	9	3	3	1	2	—	—	1	1	4	1	1	—	—	—	1	—	4	2	—	—		
Psychosis ex constitutione	124	36	88	9	29	9	20	6	6	1	8	1	4	2	5	3	2	—	4	—	—	1	1	4	9	—	—		
Psychosis manico-melancholica	149	63	86	19	23	10	16	6	18	4	4	4	5	1	2	2	3	1	1	1	1	1	2	1	12	11	1	1	
Schizophrenia	432	218	214	48	40	62	56	27	17	21	18	12	19	7	9	8	2	4	8	4	5	3	7	22	29	—	4		
Psychoses symptomaticae	8	3	5	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1		
Psychosis epileptica	13	9	4	3	—	3	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1		
Psychosis alcoholica	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Psychosis syphilogenes	23	15	8	3	4	5	3	2	—	2	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Psychosis ex involutione et senio	44	11	33	6	14	2	5	—	1	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	2	7	—	1	
Psychosis ex vitio cerebri	11	7	4	4	2	2	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Psychoses aliae et male definitae	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	
Non insani	10	6	4	—	2	3	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	
I alt Total	863	397	466	103	117	99	111	45	47	32	34	20	31	11	19	19	8	6	14	6	6	7	10	46	61	3	8	—	—

II. Pasienter som har vært utenfor sinnssykehus under 1 år, fordelt etter varigheten i måneder.

Patients qui ont été hors des hospices moins d'un an répartis par la durée en mois.

Diagnose	I alt Total	Derav Dont		0		1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
				M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
		Idiotia et psychosis ex imbecillitate	19	10	9	—	1	1	—	1	—	—	—	3	2	—	1	—	—	2	1	3	2	—	1	—	1
Psychosis ex constitutione	62	16	46	1	8	5	8	3	3	—	4	—	5	3	1	1	3	—	2	1	5	—	4	1	2	1	1
Psychosis manico-melancholica	59	29	30	8	4	2	6	4	2	2	3	3	3	2	6	1	—	2	3	2	1	2	1	—	—	1	1
Schizophrenia	168	94	74	14	7	7	4	9	8	11	9	8	5	6	7	10	3	5	10	6	4	5	3	5	5	8	9
Psychoses symptomaticae	3	2	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychosis epileptica	6	5	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Psychosis alcoholica	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychosis syphilogenes	13	7	6	1	2	—	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Psychosis ex involutione et senio	27	8	19	2	4	—	6	2	—	—	2	1	2	—	1	—	1	—	2	—	—	1	—	2	1	—	—
Psychosis ex vitio cerebri	7	5	2	2	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Psychoses aliae et male definitae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Non insani	3	1	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt Total	369	179	190	30	26	18	26	21	15	15	19	17	17	11	18	12	9	10	19	12	12	12	9	8	9	13	11

Tabell 12. Direkte utskrivninger og dødsfall. Deling etter utskrivningsmåte.

Sorties directes et décès. Répartition des sorties directes par lieu de destination.

	Direkte utskrivninger. <i>Sorties directes.</i>																Døde <i>Décédés</i>	
	Med off. forpl. etter lov av 5/6-1925 <i>Entretenus pour compte publique d'après la loi du 5/6-1925</i>								Forpleid for privat regning eller for forsorgsvesenets regning <i>Entretenus par fonds privés ou par l'assistance publique</i>									
	Til eget hjem, slekt- ninger ¹		Til andre private ²		Til syke- hus, fengsler, gamlehjem ³		Til sammen ⁴		Til eget hjem, slekt- ninger ¹		Til andre private ²		Til syke- hus, fengsler, gamlehjem ³		Til sammen ⁵			
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		
Gaustad	2	5	26	27	—	—	28	32	47	50	7	—	7	3	61	53	24	7
Eg	—	—	1	—	—	—	1	—	20	12	2	1	6	—	28	13	8	7
Rotvoll	7	2	—	5	1	1	8	8	20	29	2	2	—	3	22	34	17	12
Rønvik	—	1	1	3	1	5	2	9	20	31	—	—	1	—	23	31	3	6
Reitgerdet	1	—	—	—	4	—	5	—	15	—	1	—	5	—	36	—	12	—
Kriminalasylet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dikemark	—	—	41	56	2	—	43	56	45	105	1	8	10	11	58	124	30	30
Veum	2	1	12	15	2	—	16	16	28	31	1	2	—	2	29	35	22	11
Blakstad	—	2	26	8	2	12	28	22	35	38	3	—	—	2	38	40	12	8
Sanderud	2	2	—	1	3	25	5	28	36	42	1	1	6	6	43	49	23	8
Presteseter	—	—	3	1	1	1	4	2	6	11	1	1	1	4	8	16	7	4
Lierasylet	12	14	6	3	15	24	33	41	71	89	3	3	7	5	82	97	33	29
Faret	4	4	5	5	—	1	9	10	10	15	—	—	—	—	10	15	7	5
Kristiansands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dale	3	6	1	8	—	—	4	14	38	40	1	—	—	—	39	40	12	11
Valen	14	13	19	20	1	1	34	35	26	33	—	—	—	—	27	33	8	10
Neevengården	1	3	1	7	—	1	2	11	30	35	3	4	3	3	36	42	13	19
Rosenberg	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Opdøl	7	6	5	7	5	1	17	14	42	23	—	1	4	1	46	25	6	6
Østmarka	5	5	5	8	2	2	12	15	27	55	—	—	2	6	31	63	4	7
Oslo hospitals	—	2	—	3	—	—	—	5	—	3	—	4	—	—	7	—	8	—
Dedichens	4	3	1	1	—	1	5	5	40	46	—	2	—	—	51	50	8	8
Møllendal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2
I alt <i>Total</i>	64	69	154	178	39	75	257	323	556	688	26	29	52	46	668	767	257	198
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	4	6	16	19	11	6	31	31	36	22	4	2	3	3	43	27	19	7
Psychosis ex con- stitutione	7	13	7	13	—	6	14	32	108	210	1	7	10	10	125	230	9	16
Psychosis manico- melancholica	4	7	5	11	—	3	9	21	91	132	1	4	5	5	100	141	15	17
Schizophrenia	35	37	107	106	19	44	161	187	237	221	17	13	7	9	279	243	125	84
Psychoses sympto- maticae	—	—	—	—	—	—	—	—	10	22	—	—	5	3	15	25	5	6
Psychosis epileptica	5	2	2	—	1	2	8	5	5	8	—	1	1	1	7	10	5	1
Psychosis alcoholica	—	—	5	1	—	—	5	1	9	—	2	—	3	—	15	—	3	—
Psychosis syphilo- genes	2	1	6	7	2	1	10	9	16	13	—	—	3	1	23	14	26	11
Psychosis ex involu- tione et senio	5	3	4	17	3	11	12	31	16	26	1	2	9	10	26	38	42	51
Psychosis ex vitio cerebri	2	—	2	4	3	2	7	6	5	1	—	—	—	3	5	4	6	4
Psychoses aliae et male definitae	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	—	—	—	—	5	5	1	1
Non insani	—	—	—	—	—	—	—	—	19	28	—	—	6	1	25	30	1	—

¹ A sa famille. ² Aux autres particuliers. ³ Aux hospices, prisons etc. ⁴ I summen er tatt med 1 kvinne med uoppgitt utskrivningsmåte fra Valen og under gruppe 6. ⁵ I femme n'est pas répartie. ⁶ I summen er tatt med 15 tyske menn fra Reitgerdet og 11 tyske menn og 2 tyske kvinner fra Dedichen og under følgende grupper: 4 menn og 2 kvinner under gr. 2, 2 menn under gr. 3, 14 menn under gr. 4, 14 menn under gr. 4, 1 mann under gruppene 6 og 7, 3 menn under gr. 8 og 1 mann under gr. 11. Dessuten er tatt med 5 menn som er rømt, herav 1 fra Rønvik, 2 fra Dikemark, 1 fra Lier og 1 fra Valen og under følgende grupper: 1 fra gruppen 2 og 3, 3 fra gr. 4. Endelig følgende med uoppgitt utskrivningsmåte: 1 mann fra Rønvik, 2 menn og 2 kvinner fra Østmarka og under følgende grupper: 1 mann og 1 kvinne under gr. 2, 1 mann under gruppene 4 og 8, og 1 kvinne under gr. 12. Dans la somme est inclus 34 hommes et 4 femmes.

Tabell 13. Direkte utskrivninger. Deling etter sinnssykehet og etter behandlingens varighet og utfall.

Sorties directes. Répartition par hospices et par durée et résultat du traitement.

Sinnssykehet <i>Hospice</i>	Behandlingens varighet <i>Durée du traitement</i>																										Total I alt	Herav utskrevet som <i>Dont</i>															
	Hele måneder <i>Mois entiers</i>													Hele år <i>Années entières</i>														sinnssyk <i>atténués</i>	ikke sinnssyk <i>non atténués</i>														
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	0	1				2	3	4	5	6	7	8	9	10—14	15—19	20—24	25 +		
Gaustad	2	3	15	12	12	8	15	2	5	7	5	2	4	—	6	2	1	2	1	2	—	2	3	2	88	25	8	6	4	3	4	2	5	3	18	5	1	2	174	122	52		
Eg	2	2	1	3	5	5	5	2	—	1	1	1	—	2	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	28	5	2	4	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	42	17	25	
Rotvoll	1	11	8	8	5	5	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	2	—	1	40	7	8	7	1	—	—	1	1	3	3	—	—	1	2	72	38	34	
Rønvik	10	6	12	3	2	3	1	3	2	—	1	5	1	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	48	5	1	2	—	2	2	—	1	1	1	—	—	2	2	65	48	17	
Reitgjerdet	14	3	4	1	—	—	2	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	29	3	3	3	1	—	—	—	1	—	1	—	—	1	41	23	18		
Kriminalasylet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dikemark	15	32	38	34	18	18	18	11	5	10	5	1	3	6	1	—	3	3	2	2	1	3	4	1	205	29	14	6	5	7	4	2	—	3	3	3	—	—	—	—	281	204	77
Veum	7	6	11	6	13	3	5	2	4	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	61	4	6	8	1	1	—	1	—	3	5	2	2	2	96	68	28		
Blakstad	12	9	10	13	9	4	2	4	2	4	2	1	2	1	2	1	4	1	—	3	2	—	3	1	72	20	14	4	6	1	2	2	3	—	3	—	—	1	128	80	48		
Sanderud	2	10	7	10	11	8	7	4	4	3	3	2	2	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	71	9	10	5	7	3	1	2	3	1	7	4	—	2	125	82	43		
Presteseter	—	1	1	1	1	2	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	9	6	5	3	3	—	2	1	—	—	—	—	1	1	30	21	9		
Lierasylet	21	22	40	23	31	13	14	8	6	5	2	3	—	3	1	2	1	1	—	—	3	1	—	188	12	10	2	3	5	2	1	6	2	8	14	—	—	—	—	253	163	90	
Faret	5	4	8	5	4	1	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	33	3	1	—	—	1	—	1	1	1	1	1	—	1	44	20	24			
Kristiansands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dale	2	22	13	6	13	5	3	1	2	1	4	2	1	1	1	—	1	3	—	1	—	1	—	74	9	3	4	2	—	1	1	1	—	1	1	—	—	97	59	38			
Valen	9	11	15	14	11	7	5	4	5	7	4	6	3	1	3	1	1	1	—	—	—	—	1	98	11	6	3	4	1	1	1	1	2	—	1	—	—	129	78	51			
Neevengården	9	5	13	12	7	2	5	—	2	2	2	1	2	—	2	—	—	1	1	—	2	1	1	60	10	7	3	7	—	1	1	1	—	1	—	—	—	91	68	23			
Rosenberg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Opdøl	11	9	10	10	7	7	6	3	1	2	1	3	—	3	3	1	1	—	1	1	1	—	1	70	12	3	2	1	4	2	3	—	1	2	2	—	—	102	46	56			
Østmarka	13	23	26	10	10	3	3	4	5	—	—	3	1	1	—	2	1	—	1	—	2	—	—	100	8	3	2	—	—	1	1	—	1	3	1	1	—	—	121	55	66		
Oslo hospitals	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12	9	3		
Dedichens	23	15	23	14	8	7	5	4	1	1	2	—	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	103	5	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mollendal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt. <i>Total</i>	159	194	255	185	169	101	102	55	46	47	36	34	22	25	23	10	19	16	9	12	16	12	14	8	1383	186	107	66	46	30	25	20	24	21	57	34	4	12	2015	1250	765		

¹ Herav 15 tyske menn. *Dont: 15 allemands (hommes).* ² Herav 11 tyske menn og 2 kvinner. *Dont: 11 hommes et 2 femmes (allemands).*

Tabell 14. Direkte utskrivninger. Deling etter diagnoser og etter behandlingens varighet og utfall.

Sorties directes. Répartition par diagnoses et par durée et résultat du traitement.

Diagnose <i>Diagnose</i>	Behandlingens varighet <i>Durée du traitement</i>																									Total	Herav utskrevet som <i>Dont</i>															
	Hele måneder <i>Mois entiers</i>												Hele år <i>Années entières</i>														I alt	sinnsyke <i>aliénés</i>	ikke sinnsyke <i>non aliénés</i>													
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	0					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10-14	15-19	20-24	25 +
Idiotia et psychosis ex imbecillitate . . .	8	4	13	9	12	4	13	3	7	5	1	1	—	2	1	—	1	1	3	1	1	2	80	14	16	3	3	1	4	1	5	—	3	1	—	1	132	95	37			
Psychosis ex constitutione . . .	41	68	61	37	35	22	20	16	4	9	6	—	6	3	4	3	3	2	4	2	3	2	3	—	319	35	15	10	1	3	4	3	2	5	1	2	—	1	401	141	260	
Psychosis manico-melancholica	23	45	43	39	26	19	7	6	5	4	2	3	2	1	4	1	—	—	2	2	3	1	—	222	16	8	5	4	—	3	2	1	3	5	2	—	—	2	271	95	176	
Schizophrenia . . .	38	38	97	73	72	36	37	23	23	17	23	20	11	15	12	6	9	13	2	7	5	7	8	5	497	100	52	34	36	20	13	13	15	9	40	27	4	10	870	698	172	
Psychoses symptomaticeae . . .	8	7	10	6	2	1	2	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	10	30		
Psychosis epileptica . . .	7	1	2	5	—	2	2	—	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	2	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	30	24	6	
Psychosis alcoholica . . .	4	2	2	—	—	—	2	—	2	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	15	2	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	4	21	12	9	
Psychosis syphilogenes . . .	5	7	8	2	4	2	2	1	1	3	1	2	2	—	1	—	1	1	—	—	1	2	—	38	8	1	1	1	3	—	—	—	1	2	1	—	—	5	56	47	9	
Psychosis ex involutione et senio	8	12	6	6	9	9	13	3	2	4	1	3	2	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	76	7	7	7	2	1	—	1	—	3	2	1	—	—	—	107	91	16	
Psychosis ex vitio cerebri . . .	1	3	1	1	—	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	11	2	3	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	22	20	2	
Psychoses aliae definitae	1	—	—	2	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	10	4	6
Non insani . . .	15	7	12	5	7	3	2	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	13	42	
I alt. Total	159	194	255	185	170	101	102	55	46	47	36	34	23	24	23	10	18	16	9	12	16	13	13	8	1384	185	107	65	47	29	25	21	24	21	57	34	4	12	2015	1250	765	

¹ Herav 4 tyske menn og 2 kvinner. *Dont: 4 hommes et 2 femmes (allemands).* ² Herav 2 tyske menn. *Dont: 2 allemands (hommes).*

³ Herav 14 tyske menn. *Dont: 14 allemands (hommes).* ⁴ Herav 1 tysk mann. *Dont: 1 allemand (homme).* ⁵ Herav 3 tyske menn. *Dont: 3 allemands (hommes).*

Tabell 15. Pasienter døde på sinnssykehus.

Décès dans les hospices. Causes de

Nr.	Dødsårsak <i>Cause de décès</i>	I alt	Total	Derav Dødt		Sinnssykehus ¹ Hospice ¹													
				M	K	Gaustad	Eg	Rotvoll	Rønvik	Reitgerdet	Kriminalasylet	Dikemark	Veum	Blakstad	Sanderud	Presteseter	Lierasylet	Faret	Kristiansands
				H	F														
1	Tyfus og paratyfus. <i>Fièvre typhoïde ou paratyphoïde</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Erysipelas. <i>Erysipèle</i>	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Tuberkulose i lunger og andre organer. <i>Tuberculose</i>	82	41	41	5	3	11	1	5	—	6	8	1	2	1	15	3	—	—
4	Pyæmi og septikæmi. <i>Pyémie et septicémie</i>	20	13	7	—	2	—	1	—	—	2	4	1	2	—	2	—	—	—
5	Andre infeksjonssykdommer. <i>Autres maladies infectieuses</i>	4	4	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Diabetes. <i>Diabète sucré</i>	5	2	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
7	Andre blod-, ernærings- og indresekresjonssykdommer. <i>Autres maladies du sang, de la nutrition et des gl. endocrines</i>	6	3	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—
8	Akutt encefalitt og purulent meningitt. <i>Encéphalite aiguë et méningite purulente</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Apopleksi, trombose og emboli i hjernen. <i>Hémorragie cérébrale, emboli ou thrombose cérébrale</i>	25	15	10	2	1	1	1	—	—	3	3	4	2	1	1	—	—	—
10	Tabes dorsalis, paralysis generalis og lues cerebri. <i>Tabès dorsalis, paralysie générale et lues cerebri</i>	31	22	9	3	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	2	—	—	—
11	Epilepsi. <i>Epilepsie</i>	4	4	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—
12	Andre organiske nervesykdommer. <i>Autres maladies organiques du système nerveux</i>	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
13	Andre sinnssykd. <i>Autres maladies mentales</i>	7	5	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	1	—	—
14	Arteriosklerose. <i>Artériosclérose</i>	20	9	11	—	—	1	—	—	—	3	—	3	1	2	4	2	—	—
15	Andre sykdommer i hjerte og kretsløpsorganer. <i>Autres maladies du coeur et de l'appareil circulatoire</i>	29	21	8	7	1	—	1	1	—	5	—	2	1	2	2	3	—	—
16	Plevriitt. <i>Pleurite</i>	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Andre sykdommer i åndedrettsorganene. <i>Autres maladies de l'appareil respiratoire</i>	101	53	48	4	5	11	2	—	—	13	5	2	12	2	15	1	—	—
18	Diarré og enteritt. <i>Diarrhée et entérite</i>	11	3	8	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	2	1	—	—
19	Andre sykdommer i fordøyelsesorganene. <i>Autres maladies de l'appareil digestif</i>	19	13	6	2	—	—	—	—	—	3	1	1	2	—	1	1	—	—
20	Cystitt, pyelitt og cystopyelonofritt. <i>Cystite, pyélite et cystopyélonéphrite</i>	3	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
21	Andre sykdommer i nyrene og uro-genitalorganene. <i>Autres maladies de l'appareil génital</i>	8	6	2	—	—	1	—	—	—	2	2	—	—	1	1	—	—	—
22	Kreft o. a. ondartede svulster. <i>Cancer et autres tumeurs malignes</i>	22	13	9	1	1	1	1	1	—	2	4	2	2	—	2	—	—	—
23	Andre svulster. <i>Autres tumeurs</i>	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
24	Senilitet. <i>Sénilité</i>	17	9	8	—	1	—	—	—	—	3	1	2	—	—	6	—	—	—
25	Kroniske forgiftninger. <i>Empoisonnements chroniques</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Selv mord. <i>Suicide</i>	2	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Forgiftninger, skader og andre ulykker. <i>Morts violentes</i>	14	5	9	—	1	—	1	2	—	4	—	—	—	2	1	—	—	—
28	Andre dødsårsaker. <i>Autres causes de décès</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Ukjent eller uoppgitt dødsårsak. <i>Cause de décès inconnue ou mal définie</i>	17	10	7	4	—	—	—	2	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—
I alt. Total		455	257	198	31	15	29	9	12	—	60	33	20	31	11	62	12	—	—

¹ Fordeling etter sinnssykehus og kjønn, se tabell 12. *Répartition par hospice et sexe, voir tableau 12.*

Dødsårsaker og alder.

lécès et âge des patients au décès.

Dødsårsaker	Alder = differansen mellom dødsår og fødselsår Age = la différence entre l'année de mort et l'année de naissance														Nr.																		
	—14 år ans		15—19 år ans		20—24 år ans		25—29 år ans		30—34 år ans		35—39 år ans		40—44 år ans			45—49 år ans		50—59 år ans		60—69 år ans		70—79 år ans		80 + år ans		Ukjent Inconnu							
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2				
7	9	1	—	2	2	—	—	6	2	2	6	4	9	3	6	10	5	8	2	6	2	—	2	—	—	—	—	3					
—	—	4	2	—	—	1	2	—	—	1	2	1	1	—	—	—	2	2	1	1	2	1	1	—	—	—	—	4					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5				
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8				
1	2	1	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	4	5	4	4	2	1	—	—	—	—	9					
1	—	10	—	1	2	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	10					
—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	2	—	4	1	5	2	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11				
—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12				
—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	4	6	3	2	2	—	—	—	—	14				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15				
1	—	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	2	—	1	—	—	4	1	3	3	7	4	1	—	—	—	—	—	16				
8	3	3	—	2	2	5	6	—	—	—	—	4	5	6	6	1	2	5	4	11	11	10	12	8	6	—	—	17					
—	—	2	—	—	—	—	—	2	2	—	6	—	4	5	6	1	—	4	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	18				
2	2	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	4	1	1	—	3	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	19				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	20				
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	21				
1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	1	8	—	1	4	—	2	—	—	—	—	22				
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	23				
—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	1	4	4	—	3	—	—	—	—	24				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26				
—	—	2	—	—	—	1	1	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	3	—	—	—	27				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28				
—	—	3	—	—	1	—	1	2	—	—	1	—	2	1	1	1	—	2	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	29				
23	18	32	4	12	11	8	16	6	1	—	2	—	5	6	18	5	14	10	24	14	31	15	19	22	35	38	47	33	43	38	18	17	—

Tabell 16. Utdrag av

Relevé des dépenses et des

	Gaustad		Eg		Rotvoll		Rønvik		Reitgjerdet	
	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt.	Pr. forplei- ningsdag ¹
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>Ordinære utgifter:</i> <i>Dépenses ordinaires</i>										
Lønninger	608 739	2.95	391 036	3.17	399 653	3.28	340 848	3.55	353 391	4.98
Kosthold	296 392	1.44	216 480	1.75	155 510	1.27	136 429	1.42	121 492	1.71
Sykes atspredelse, flids- belønninger, bibliotek .	9 858	0.05	5 389	0.04	4 436	0.04	3 618	0.04	6 534	0.09
Vedlikehold av bygnin- ger etc.	43 335	0.21	18 353	0.15	18 429	0.15	11 862	0.12	20 186	0.28
Inventar	27 962	0.13	23 717	0.19	11 255	0.09	10 745	0.11	10 791	0.15
Lys og brensel	194 685	0.95	145 145	1.17	166 380	1.36	46 515	0.48	59 861	0.84
Medisinske fornødenheter	12 068	0.06	7 731	0.06	9 855	0.08	3 723	0.04	6 227	0.09
Kontorutgifter	3 640	0.02	3 069	0.03	4 407	0.04	2 449	0.02	3 816	0.06
Vask og renhold	19 864	0.10	10 732	0.09	13 453	0.11	8 416	0.09	16 625	0.24
Kleshold og materialer til arbeidsvirksomheten . .	30 024	0.14	18 869	0.15	29 385	0.25	46 726	0.49	32 285	0.45
Jordbruk, gartneri etc. . .	205 248	1.00	54 694	0.44	101 728	0.84	60 094	0.62	77 762	1.09
Andre utgifter	23 891	0.12	4 231	0.03	38 584	0.32	11 146	0.12	21 437	0.30
Tilsammen <i>Total</i>	1475706	7.17	899 446	7.27	953 075	7.83	682 571	7.10	730 407	10.28
<i>Inntekter (herunder ikke kurpenger):</i> <i>Recettes</i>										
Emolumenter	93 334	0.45	50 141	0.41	49 737	0.41	30 117	0.31	23 565	0.33
Kosthold	18 086	0.09	7 886	0.06	11 568	0.09	11 055	0.12	3 217	0.05
Jordbruk, gartneri etc. . .	212 344	1.03	71 584	0.58	114 256	0.94	77 992	0.81	88 325	1.24
Arbeidsvirksomheten . . .	14 169	0.07	2 795	0.02	5 505	0.05	8 948	0.09	11 565	0.16
Andre inntekter	12 383	0.06	1 104	0.01	10 537	0.09	542	0.01	483	0.01
Tilsammen <i>Total</i>	350 316	1.70	133 510	1.08	191 603	1.58	128 654	1.34	127 155	1.79
Ordinære utgifter, netto <i>Dépenses ordinaires, net</i>	1125390	5.47	765 936	6.19	761 472	6.25	553 917	5.76	603 252	8.49
Pr. bespist individ pr. dag kom kostholdet på ca.		1.04		1.29		0.94		1.09		1.42

¹ *Par jour de traitement.*

regnskapene for 1941/42.

recettes des hospices 1941/42.

Kriminal- asylet		Dikemark		Veum		Blakstad		Sanderud		Presteseter	
I alt	Pr. forplei- ningsdag	I alt	Pr. forplei- ningsdag	I alt	Pr. forplei- ningsdag	I alt	Pr. forplei- ningsdag	I alt	Pr. forplei- ningsdag	I alt	Pr. forplei- ningsdag
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
85 099	6.89	1 459 254	4.83	343 221	2.54	281 310	2.13	410 420	2.65	249 983	2.41
21 291	1.72	510 518	1.69	162 238	1.21	203 733	1.54	247 619	1.60	141 118	1.36
3 194	0.26	11 989	0.04	4 542	0.03	5 336	0.04	6 695	0.04	3 995	0.04
2 166	0.18	79 566	0.26	27 154	0.20	17 407	0.13	34 674	0.22	25 724	0.25
886	0.07	44 111	0.15	12 485	0.09	10 554	0.08	25 550	0.17	13 116	0.13
8 499	0.69	422 652	1.40	96 841	0.72	112 777	0.85	133 302	0.86	83 052	0.80
637	0.05	47 388	0.16	9 436	0.07	10 140	0.08	20 395	0.13	12 865	0.12
724	0.06	8 982	0.03	3 357	0.04	4 262	0.03	4 299	0.03	3 856	0.04
2 572	0.21	53 055	0.18	7 796	0.06	14 279	0.11	19 141	0.12	10 586	0.10
3 060	0.24	67 726	0.23	21 035	0.16	21 453	0.16	44 053	0.29	21 476	0.21
—	—	193 538	0.64	65 933	0.49	71 739	0.54	78 771	0.51	36 415	0.35
1 940	0.16	69 472	0.23	15 620	0.12	18 097	0.14	27 188	0.18	2 662	0.03
130 068	10.53	2 968 251	9.84	769 658	5.73	771 087	5.83	1 052 107	6.80	604 848	5.84
1 067	0.09	256 155	0.85	49 099	0.36	39 429	0.30	62 951	0.41	33 971	0.33
—	—	950	—	6 643	0.05	3 275	0.02	—	—	7 875	0.08
—	—	215 405	0.71	99 132	0.74	126 813	0.96	113 526	0.73	76 650	0.74
4 742	0.38	15 847	0.05	2 545	0.02	2 893	0.02	6 778	0.04	42 735	0.41
—	—	4 500	0.02	2 828	0.02	2 184	0.02	5 666	0.04	—	—
5 809	0.47	492 857	1.63	160 247	1.19	174 594	1.32	188 921	1.22	161 231	1.56
124 259	10.06	2 475 394	8.21	609 411	4.54	596 493	4.51	863 186	5.58	443 617	4.28
—	1.63	—	1.19	—	0.98	—	1.26	—	1.27	—	1.03

Tabell 16 (forts.). Utdrag av

	Lierasylet		Faret		Kristian- sands		Dale		Valen	
	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>Ordinære utgifter:</i>										
<i>Dépenses ordinaires</i>										
Lønninger	773 608	3.18	224 804	2.40	² 30 020	3.58	423 611	2.52	413 743	2.88
Kosthold	336 476	1.38	142 663	1.53	² 17 520	2.09	230 414	1.37	222 597	1.55
Sykes atspredelse, flids- belønninger, bibliotek .	9 021	0.04	1 746	0.02	—	—	6 110	0.03	3 847	0.03
Vedlikehold av bygnin- ger etc.	45 904	0.19	14 548	0.16	2 207	0.26	27 199	0.16	6 833	0.05
Inventar	10 935	0.05	6 858	0.07	1 203	0.14	32 800	0.19	16 675	0.12
Lys og brensel	179 088	0.74	87 136	0.93	6 225	0.74	138 966	0.83	22 480	0.16
Medisinske fornødenheter	16 053	0.07	6 213	0.07	368	0.04	18 321	0.11	12 142	0.08
Kontorutgifter	10 075	0.04	2 580	0.03	—	—	2 837	0.02	4 412	0.03
Vask og renhold	22 026	0.09	9 999	0.11	—	—	7 973	0.05	7 864	0.05
Kleshold og materialer til arbeidsvirksomheten .	96 644	0.29	11 566	0.12	1 885	0.23	30 840	0.18	54 219	0.38
Jordbruk, gartneri etc. .	77 965	0.32	53 317	0.57	—	—	68 782	0.41	53 609	0.37
Andre utgifter	65 215	0.27	29 897	0.32	857	0.10	69 789	0.42	118 806	0.82
Tilsammen Total . .	1643010	6.66	591 327	6.33	60 285	7.18	1057642	6.29	937 227	6.52
<i>Inntekter (herunder ikke korpenger):</i>										
<i>Recettes.</i>										
Emolumenter	85 606	0.35	28 420	0.30	³ —	—	57 073	0.34	60 362	0.42
Kosthold	196	—	3 757	0.04	³ —	—	9 857	0.06	20 579	0.14
Jordbruk, gartneri etc. .	111 045	0.46	73 485	0.79	—	—	59 345	0.35	101 747	0.71
Arbeidsvirksomheten . .	10 910	0.05	4 559	0.05	—	—	—	—	43 876	0.30
Andre inntekter	10 437	0.04	493	0.01	—	—	—	—	9 556	0.07
Tilsammen Total . .	218 194	0.90	110 714	1.19	—	—	126 275	0.75	236 120	1.64
<i>Ordinære utgifter, netto</i>	<i>1424816</i>	<i>5.76</i>	<i>480 613</i>	<i>5.14</i>	<i>60 285</i>	<i>7.18</i>	<i>931 367</i>	<i>5.54</i>	<i>701 107</i>	<i>4.88</i>
<i>Dépenses ordinaires, net</i>										
Pr. bispist individ pr. dag kom kostholdet på ca. .		1.10		1.22		2.00				1.12

¹ Par jour de traitement. ² Nettobeløp. Montant net. ³ Se note 2. Voir note 2.

regnskapene for 1941/42.

Neevengården		Rosenberg		Opdøl		Østmarka		Oslo hospitals		Dedichens		Møllendal	
I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
² 284 873	2.02	² 82 447	2.04	264 756	2.21	331 812	3.39	85 010	2.39	² 157 028	3.98	² 67 347	1.94
² 248 558	1.76	² 71 696	1.77	161 983	1.35	133 897	1.37	53 799	1.52	² 116 921	2.96	² 65 276	1.87
4 578	0.03	1 467	0.04	2 639	0.02	3 620	0.04	1 388	0.04	831	0.02	789	0.02
48 494	0.34	3 303	0.08	26 395	0.22	39 682	0.41	7 110	0.20	32 554	0.82	—	—
27 852	0.20	6 208	0.15	11 807	0.10	11 583	0.12	7 066	0.20	—	—	1 758	0.05
164 969	1.17	22 371	0.55	135 071	1.12	107 713	1.10	31 635	0.89	66 946	1.70	25 012	0.72
16 508	0.12	460	0.01	5 955	0.05	14 172	0.14	1 745	0.05	10 283	0.26	630	0.02
2 406	0.01	411	0.01	4 572	0.04	2 069	0.02	—	—	1 643	0.04	836	0.02
16 325	0.12	2 318	0.06	8 845	0.07	10 983	0.11	6 268	0.18	12 651	0.32	3 157	0.09
27 691	0.20	4 290	0.11	21 268	0.18	21 063	0.21	1 861	0.05	—	—	1 225	0.04
74 846	0.53	—	—	87 671	0.73	36 740	0.38	—	—	17 997	0.46	365	0.01
81 174	0.58	29 004	0.72	16 868	0.14	35 607	0.36	3 377	0.09	26 830	0.68	7 505	0.22
998 274	7.08	223 975	5.54	747 830	6.23	748 941	7.65	199 259	5.61	443 684	11.24	173 900	5.00
³ —	—	³ —	—	34 909	0.29	34 843	0.35	15 300	0.43	³ —	—	³ —	—
³ —	—	³ —	—	11 621	0.10	3 734	0.04	—	—	³ —	—	³ —	—
60 121	0.42	—	—	91 710	0.76	62 698	0.64	—	—	5 846	0.15	—	—
2 105	0.02	289	0.01	3 013	0.03	10 998	0.11	—	—	—	—	—	—
				1 412	0.01	1 723	0.02	—	—	—	—	—	—
62 226	0.44	289	0.01	142 665	1.19	113 996	1.16	15 300	0.43	5 846	0.15	—	—
936 048	6.64	223 686	5.53	605 165	5.04	634 945	6.49	183 959	5.18	437 838	11.09	—	—
	1.38		1.43		1.05		1.02		1.14		1.91		1.54

Tilleggstabell 1. Sinnssyke forpleid med statsbidrag etter lov av 5/6 1925, og utgiftene ved forpleiningen for stat og kommune tilsammen i 1942.¹

Le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État d'après la loi du 5/6 1925 et les frais totaux de l'entretien de ces aliénés (les frais de l'État et des communes ensemble) en 1942.¹

Hjemstavn <i>Domicile</i>	Sinnssyke Nombre des aliénés		Utgifter <i>Frais totaux</i> kr.	Hjemstavn <i>Domicile</i>	Sinnssyke Nombre des aliénés		Utgifter <i>Frais totaux</i> kr.
	I alt <i>Total</i>	Derav på sinnssykehus <i>Dont dans les hospices²</i>			I alt <i>Total</i>	Derav på sinnssykehus <i>Dont dans les hospices²</i>	
Ostfold	851	500	1 174 523	Rogaland	1 008	556	1 297 580
Byer. <i>Villes</i>	263	136	340 431	Byer	473	291	640 185
Bygder. <i>Distr. rur.</i>	588	364	834 092	Bygder	535	265	657 395
Akershus	971	575	1 430 707	Hordaland	1 156	510	1 168 561
Byer	11	8	17 787	Bergen	725	484	1 173 815
Bygder	960	567	1 412 920	Sogn og Fjordane	488	232	613 110
Oslo	2 103	1 468	294 983	Byer	—	—	—
Hedmark	757	525	1 130 278	Bygder	488	232	613 110
Byer	37	34	52 574	Møre og Romsdal	824	464	1 064 757
Bygder	720	491	1 077 704	Byer	187	136	295 545
Opland	549	397	822 753	Bygder	637	328	769 212
Byer	41	20	55 051	Sør-Trøndelag	730	450	1 037 040
Bygder	508	377	767 702	Byer	257	169	385 688
Buskerud	761	506	1 009 489	Bygder	473	281	651 352
Byer	188	120	249 258	Nord-Trøndelag	336	168	453 881
Bygder	573	386	760 231	Byer	27	14	33 462
Vestfold	763	451	950 771	Bygder	309	154	420 419
Byer	245	164	333 159	Nordland	829	523	962 648
Bygder	518	287	617 612	Byer	85	56	128 794
Telemark	884	499	1 177 101	Bygder	744	467	833 854
Byer	270	132	332 816	Troms	441	246	586 214
Bygder	614	367	844 285	Byer	65	34	89 911
Aust-Agder	425	179	552 039	Bygder	376	212	496 303
Byer	117	50	142 132	Finnmark	340	133	364 238
Bygder	308	129	409 907	Byer	68	27	63 903
Vest-Agder	437	173	507 452	Bygder	272	106	300 335
Byer	161	91	243 253	Riket i alt	15 378	9 039	17 771 940
Bygder	276	82	264 199	Byer	5 323	3 434	4 872 747
				Bygder	10 055	5 605	12 899 193

¹ I tabellen er ikke tatt med utlendinger og hjemstavnløse sinnssyke. *Le tableau ne comprend pas étrangers et aliénés sans domicile.*

² Sinnssyke som enten hele året eller i en del av året har vært forpleid i sinnssykehus. Hammerfest pleiehjem er her regnet som sinnssykehus. *Aliénés traités toute l'année ou part de l'année dans un hospice d'aliénés (Hammerfest pleiehjem incl.).*

**Tilleggstabell 2. Sinnssyke forpleid med statsbidrag uten-
for sinnssykehus i 1942 etter oppgaver fra de offentlige læger.**

Le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État hors des hospices en 1942.

Forpleiningssted <i>Préfectures où traités</i>	Pr. 1/1 1942				Tilgang i året			I alt be- handlet i året				Avgang i året				Pr. 31/12 1942				Heit nye tilfelle				Døde																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	I alt		Derav Dont		Entrés			Traités pendant l'année				Sortis				I alt		Derav Dont		Cas nou- veaux				Décédés																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	Total				M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
Østfold	240	98	142	28	27	126	169	12	20	263	114	149	4	3	4	7	858	443	415	99	89	542	504	80	77	889	462	427	2	5	39	12	20	9	11	1	4	10	15	4	3	18	6	12	—	—	1	—	206	92	114	10	36	102	150	28	25	199	74	125	4	8	8	7	165	105	60	27	18	132	78	18	14	178	114	64	1	8	7	4	816	388	428	63	63	451	491	59	40	843	392	451	1	—	19	14	152	65	87	14	13	79	100	14	10	155	65	90	—	—	2	3	226	102	124	7	10	109	134	14	18	211	95	116	3	1	1	8	223	100	123	8	9	108	132	13	18	209	95	114	2	3	6	5	263	137	126	15	6	152	132	7	16	261	145	116	6	3	2	7	501	244	257	11	21	255	278	15	16	502	240	262	8	8	4	4	832	335	497	35	47	370	544	36	44	834	334	500	9	10	11	20	Bergen	2	1	1	—	—	1	1	—	—	2	1	1	—	—	—	—	Sogn og Fjord.	225	92	133	7	8	99	141	8	8	224	91	133	1	4	1	3	Møre og Romsdal	355	158	197	18	18	176	215	17	12	362	159	203	8	6	5	9	Sør-Trøndelag .	274	119	155	11	22	130	177	10	21	276	120	156	4	6	2	11	Nord-Trøndelag	159	75	84	6	4	81	88	6	6	157	75	82	2	1	1	5	Nordland ¹	431	217	214	9	18	226	232	20	16	422	206	216	4	4	6	7	Troms	182	90	92	4	12	94	104	4	9	185	90	95	3	7	2	2	Finnmark	285	157	128	20	15	177	143	88	58	174	89	85	10	9	14	12	I alt Total	6415	3027	3388	393	440	3420	3828	453	431	6364	2967	3397	72	86	135	140
I alt Total	6415	3027	3388	393	440	3420	3828	453	431	6364	2967	3397	72	86	135	140																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									

Herav
i pleiehjem
Dont dans
maisons d'aliénés

Tune	55	31	24	3	—	34	24	3	—	55	31	24	1	—	2	—	46	23	23	8	1	31	24	8	1	46	23	23	—	—	8	1	80	—	80	—	14	—	94	—	14	80	—	80	—	—	—	—	4	35	—	35	—	25	—	60	—	26	34	—	34	—	3	—	—	4	—	—	—	11	7	11	7	—	2	16	11	5	—	—	—	—	—	—	28	28	—	3	—	31	—	3	—	28	28	—	1	—	2	—	17	—	17	—	6	—	23	—	4	19	—	19	—	—	—	—	1	43	12	31	—	6	12	37	—	3	46	12	34	—	5	—	—	—	102	58	44	14	9	72	53	72	53	—	—	—	4	5	6	5	I alt Total	406	152	254	39	68	191	322	86	103	324	105	219	6	13	18	15
I alt Total	406	152	254	39	68	191	322	86	103	324	105	219	6	13	18	15																																																																																																																																																							

¹ Oppgave mangler fra Hadsel. *Donnée manque pour Hadsel.*

Tilleggstabell 3. Sinnssykeerklæringer utstedt av de offentlige læger og andre praktiserende læger i 1942.

Le nombre des personnes déclarées aliénées par les médecins publics et les praticiens en 1942.

Fylker <i>Préfectures</i>	Utstedte sinnssykeerklæringer i året <i>Nombre des personnes déclarées aliénées</i>					Av de erklærte sinnssyke i året ble innlagt på sinnssykehus <i>Dont reçus dans les hospices</i>				
	I alt <i>Total</i>	M	H	K	F	I alt <i>Total</i>	M	H	K	F
Østfold	74		37		37	70		36		34
Akershus	149		63		86	128		55		73
Oslo	307		125		182	282		117		165
Hedmark	90		43		47	85		42		43
Opland	49		19		30	34		13		21
Buskerud	67		19		48	51		12		39
Vestfold	62		28		34	54		25		29
Telemark	77		39		38	63		32		31
Aust-Agder	33		12		21	24		8		16
Vest-Agder	55		28		27	37		17		20
Rogaland	99		50		49	84		44		40
Hordaland	116		52		64	102		47		55
Bergen	89		47		42	89		47		42
Sogn og Fjordane	43		22		21	37		20		17
Møre og Romsdal	88		16		42	67		37		30
Sør-Trøndelag	87		40		47	71		31		40
Nord-Trøndelag	25		11		14	22		10		12
Nordland ¹	56		24		32	35		11		24
Troms	32		17		15	18		12		6
Finnmark	20		11		9	8		5		3
I alt <i>Total</i>	1 618		733		885	1 361		621		740

¹ Oppgave mangler fra Hadsel. *Donnée manque pour Hadsel.*

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X.

Trykt 1946.

- Nr. 101. Norske skip i utenriksfart 1938 og 1939. (*Navigation extérieure de la marine marchande norvégienne.*)
- 102. Nasjonalinntekten i Norge 1935—1943. (*Revenu national en Norvège.*)
- 103. Arbeidslønninger i industrien 1943 og 1944. (*Salaires des ouvriers industriels.*)
- 104. Industrierbeidertrygden 1940—1942. (*Assurances de l'Etat contre les accidents pour les travailleurs de l'industrie.*)
- 105. Norges bergverksdrift 1944. (*Mines et usines.*)
- 106. Norges private aksjebanker og sparebanker 1942. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
- 107. Forsikringsselskaper 1944. (*Sociétés d'assurances.*)
- 108. Norges industri 1943. (*Statistique industrielle.*)
- 109. Norges private aksjebanker og sparebanker 1943. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
- 110. Meieribruket i Norge 1944. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
- 111. Norges handel 1944. (*Commerce.*)
- 112. Norges kommunale finanser 1941—42. (*Finances des communes.*)
- 113. Norges private aksjebanker og sparebanker 1944. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
- 114. Kommunenes gjeld m. v. 1945. (*Dette etc. des communes.*)
- 115. Norges Brannkasse 1941—43. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie.*)
- 116. Norges postverk 1945. (*Statistique postale.*)
- 117. Jordbruksstatistikk 1945. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
- 118. Sinnssykehusenes virksomhet 1942. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)

Statistisk Sentralbyrå har dessuten bl. a. utgitt disse verker:

Statistisk Årbok for Norge, siste årgang 1943—45. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Statistisk-økonomisk utsyn over krigsårene. (*Aperçu de la situation économique pendant les années de guerre.*)

Statistiske Meddelelser. 12 nr. i året. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)

Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedvis. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur.*)

Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique Officielle.*)

Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. (*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges Handel» er Byråets beholdning meget knapp, og Byrået er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk Årbok samtlige årganger til og med 1940.

Norges Handel samtlige årganger til og med 1915, dessuten 1921, 1927, 1934—1939.

7. oktober 1946.